

Kiárúsítás:

Ewart-láncok, gall-láncok különféle méretekben és nagy mennyiségben olcsón kaphatók, amíg a készlet tart; Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia ucca 21.) 2006/6

Eladó jókarban levő 25-30 HP szivógázmotor fatüzelésű generátorral. Üzemben megtekinthető. Veszék 11. sz. Ganz hengerekbe való hengereket; Pejtsik Gyula hengermalma, Kerepes, Pest m. 503

Csigatriórt ha jól akar, „Spirál”-védjegyet vegyen. Beszerezhető: Ürményi Károly cégnél, Budapest (V., Báthory-u. 7.) 2010

Üzemképes 50 HP fatüzelésű szivógázmotor gázfejlesztővel olcsón eladó. Ajánlatok: 4000-5000 jellegre a kiadóhivatalba kérek. 506

Malomszerelés átlakításokat vállalkozók. Új gépeket jutányosan készítenek jóállással. Bezák Pál malomszerelő, Győr. 345

Mástélvagónos malom felét szakemberek bérbeadnám. 15 vagón vámkereset lehetőség. Ajánlatokat „3000-507” jellegre a kiadóba kérek. 507

Universal 3-vasú traktor-eké ötvású beltéttel majdnem új, alkalmi áron eladó: Ürményi Károly műszak' kereskedő, Budapest (Báthory-utca 7.) 2010/1

Függőleges kövű daráló használt állapotban kaphatók: Kann és Heller rt., Budapest (V., Vilmos császár-út 62.) 2004/1

Villanymotorok dinamók eladása, vétele, csere, gombolyítás és szakszerű javítása: Szabados, Budapest (V., Váci-út 18.) 130

Dörzskapcsolók eredeti Benn és más gyártmányok eladók: Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia ucca 21.) 2006/9

Jóforgalmú daráló használt bérbe vagy örökön eladó: Kovács Károly, Tápiszentmárton, Kossuth Lajos út 501. 125/15

Eredeti Oroszlán-védjegyű szitaselymek, drótszövetek, koptatószövetek legolcsóbban: Roseth Györgynél, Budapest (V., Katona József-utca 27.) 2006/1

2 pár sárospataki 46 coilos malomkő eladó: Kis-kunhalason, Keresztúri Sándornál, Agyag-utca 11. 125/16

Hengerek fogaskerekek, tartálékhangerek, Ewart-lánc, filterrészek, kövaszterek, közlóműalkatrészek és az összes malomberendezési cikkek jutányosan árban beszerezhető: Geiger Benő, Budapest, XIII., Gömb u. 36. Tel.: 291-438. 2037

Kazánkocsi kétfőző mázsa teherbíró-képességű, teljesen felszerelve, jókarban levő, eladó: Jakubovits, Bercel (Nógrád megye) 483

25/60-as vasszekrényes, 3/8 os és 21-es kétfőzőhengerek kaphatók: Kann és Heller rt., Budapest (V., Vilmos császár-út 62.) 2004/6

Veszék fiamegmunkálógépeket és asztalösszerúzókat: Horetzky Károly, Újpest (Mussolini-utca 31.) Telefon: 294-525. 470

60-80 HP szivógázmotorok. Eladó 21-es kétfőzőhengerek: Hidegkúti-malom, Nagyléta. 444

Két esetleg három prima körzetre átadná jóhírű lisztjeinek és őrléményeinek egyed-árúsítását idegen kereskedelmi érdeke alapján elsőrangú Tiszavidéki malom. Egyenként és körzetenként három négyezer pengő készpénzre megkivánlatlik. Komoly ajánlatok: Farkas György, Budapest, V. Csáky-utca 64. III. 26. címre. 440

Wörner szabadonlengő síksztítók, Reformdaratisztítógépek, raktárról előnyös feltételekkel szállítunk. Jahn és Klein, Budapest (Váci-út 48.) 2008/1

Kettős daratisztítógépet raktárról szállít: Kann és Heller rt., Budapest (V., Vilmos császár-út 62.) 2004/4

2/7 kombinált Ganz gyűrűs-kénű hengerek eladó: Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia-utca 21.) 2006/6

Síksztítók szabadonlengők eladók: Kemény Manó, Budapest (V., Váci út 48/d. alatti telepén). 2006/5

Iparjoggal vállalkozók malom, daralót kezelésre, bérbe azonnalra: Horváth, Siófok, Új-utca 10. 501

Barnaszéngenerátorok szabadalmazott salaklevágó- és buktatórostélyal, üzemzavar kizárva. **Kátránykiválasztókat**, minden öntvényi külön is adók generátorokhoz. Készítik hengertűrészeket, dugattyúkat, karrikákat, gözhengert helyszínen fűrészek. Mindennemű malomipari vasalkatrészeket készítenek: Bartók György gépüzeme, Budapest (XIII., Szegeci-út 48.) 2012

Eladó 82/30 szivógázmotor, fiatal, teljes üzemképes: T. th Vince, Kecskemét. 508

Villanymotorok dinamógépek állandó raktára, javítóműhely, malmok villamosberendezésének speciális tervezése és szerelése. Költségvetés díjtalan: Elektroipar, Budapest (Podmaniczky u. 43.) 123-882. 2002

Megrendelésből visszamaradt Reformok, 1-es hámozók, szimpla hengerek nagyon olcsón kaphatók. Személyes látogatást kérek: Krisztháber, Budapest (XIII., Klapka-utca 7/b.) 357

Darálóköveket és hámozógépeket legjobb kivitelben szállít: Varga Ottó Lajos esztiszórárgyár, Budapest (VI., Pövény-utca 89.) Tel.: 291-493. 2003

Traktor- autó-, motorhenger-csiszolókat, főten-gyely csiszolókat, Hőkezelt dugattyúgyűrűk gyártása. Dugattyúk, dugattyúcsapszettek, szelepek, hengerfejek, hengerhüvelyek, az összes használatos traktormarkákhoz. Gőzgéphegerek fűrésze. Cséplőgépekhez szalma- és törekrázó tengelyek. Mótorgépek: Dobos Pál gépműhely, Budapest (VI., Teve ucca 33) 2034

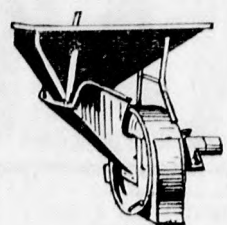
Malomberendezés egyben vagy részletekben olcsón eladó. 1 db 60 HP Ganz-szivógázmotor, fa- és faszéngenerátorral. Hengerek: 21-es 2 db, 22-es 1 db, 3/8 os 1 db, 2-es 1 db, 5-rétű szabadonlengő síksztita 1600/1300 mm rámmal, 1 db daragép 2/250 mm széles rámmal, 1 db Irusz-daráló. Teljes koptató 3-as triórral, szimpla és dupla felvonók, csigák, transzmisszió alkatrészek: Tarián és Társa, Budapest (V., Szent István körút 13.) Tel.: 118 741. 359

Gőzgépek azonnali szállítása eladók: Láng L. gyártmányú 220-260 HP, Első Brünni 180-200 HP, Első Brünni 100-120 HP, 1 db Tischbein-kazán 70 m² fűtőfelülettel és 12 légkörnyomással, igen olcsón és kedvező feltételekkel eladók. Cím: Kendoff Antal gépészmérnök, Budapest (XIII., Lehel-u. 72.) Telefon: 298-036. 2007/2

Sárospataki malomköveket olcsón szállít: Kardos Dániel malomkőfaragómester, Sárospatak (Kövi Sándor ucca 2.) 125/c

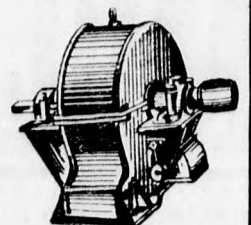
Golyós- és görgőscsapágyak javítása garanciával
Új csapágyak, csapágyhazak a legolcsóbban:
LÉDERER ANDORNÉ SPIRAL L. golyóscsapágy-javitóüzem
Budapest, VI., Sziv-u. 71 (Podmaniczky utcánál)
Tel-fonszám: 120-238

A Mezőgazdasági Kiállításon részt veszünk!

LILIPUT hulladékörlogép

László és Fia műszaki és gépkereskedők
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 25
Telefonszám: 118-431 és 117-752
Táviratcím: Lafia

szab. Rekordeo és korpakörlogép

László és Fia műszaki és gépkereskedők
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 25
Telefonszám: 118-431 és 117-752
Táviratcím: Lafia

TÖRÖTT GÉPRÉSEK repedt, kimart kazánok elektromos hegesztése

Lakos és Székely gépgyár Budapest, VI, Béke-tér 3. sz. Új berendezések gyártása és hegesztő oktatóműhely.

Plombázófogók

acél-, ólom- és azóvetplombákhoz Szóvetjelzőgépek. Acél-, szalag- és szóvetplombák Kalauzofogók. Hordólemezek. Konzervbontók. Takarékperselyek.

özv. Ujagh Árpádné Budapest, II, Blmbó út 17. Telefon: 1-544-26

A valódi svájci

SZITASELYEM

Védjegy Trade Mark

100 év óta legjobban bevált

A selyem méterenkint fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garanciája a legnagyobb tartósságot, szítalóképességet és a nyílások egyenletességét.

Beszerezési források ügyében forduljon a következő címre:

SCHWEIZ, SEIDENGAFABRIK A. G.
THAL (Schweiz)

Hűtőberendezések és jéggyárak

létesítése a legjövödelmezőbb melléküzeme a malmoknak.

KÉRJEN AJÁNLATOT:

WERTHEIM GÉPGYÁR
HÜTŐOSZTALYATÓL
Budapest, VI., Lehel-utca 12. sz.

Ugy az előkelő, jóhírűvé, mint jó hírnévre szert tenni akaró cégek érdeke mindig hirdetni

Káros elvből nem hirdetni

ALKATRÉSZEK SZÍJTÁRCSÁK

Ford és Fordsonhoz
LEJÓLCSÓBBAN
WITTENBERGERNÉL
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM
Telefonszám: 115-459.
SPECIALIS JAVITÓMŰHELY

REINAU

személy- és teherautók

minden nagyságban

REIMAN

Budapest, (V., Vörösmarty-tér 3.)

I. é.
M
B E L I
E G Y E V
K Ü L
E G Y E
Kisbírde
egy szó
A legk
A hirc
Am
nem n
áll. A
egy p
rözüj
népét!
Az
rekei
elérte
amelye
jöttek.
Hat
ösi bir
testvér
gyar h
rözüj
rossza
mainkb
küzdelm
Külo
társaink
kat, aki
goznak.
kor rész
magyar
A m
az új te
évtized
friss fo
maszó
rezezt
Kárpát
kaptunk
A szá
kalmam
désék ir
társaim
sokra n
szempont
zódéskö
repet jut
Ismer
nyök, am
a vagy
alapján
szakszerű
biztosít
néve —
Ez all
zatok osz
vével és
az önkö
kivánok
Ismét
ből kiind
ppen oly
pező áru
eikk, min
intézet)
van aláve
Amint

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 16.— P. FÉLÉVRE 8.— P. NEGYEDÉVRE 4.— P.
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 20.— PENGŐ, FÉLÉVRE 10.— PENGŐ

Kishirdetések ára: a kishirdetési rovatban előfizetők részére egy szövegszerű közlése 10 fillér, vastag betűvel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetési díjak előre fizetendők

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-KÖRÜT 5. SZ. I. EMELET 3.
TELEFONSZÁM: 118-489.
Magyar királyi postatakarékpénztári csekk száma: 11.450

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTH ISTVÁN

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szövege.

Nagyhirdetések ára: egy hatodhasábos (35 mm széles) millimétersor egyszeri beiktatása 20 fillér. Szövegszerű hirdetés (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

Üdvözlét az Erdős-Kárpátoknak

Ami nemrég még alig reméltünk, hinni nem mertünk, komoly, örömteljes valósággá vált. A rohamó események mellett megállunk egy pillanatra: üdvözljük a Kárpátalját, üdvözljük az ősi föld visszatértét, annak testvéri népét!

Az ezeréves magyar határon állunk, a cserkei szorosig nyomultak elő dicső katonáink, elértek Árpád vezér útjához, ahhoz az úthoz, amelyen államot alkotó, hazát alapító őseink jöttek.

Hatalmas terület jött vissza a magyar haza ősi birtokából s ennek a hatalmas területnek testvéri népét igaz szeretettel köszönti a magyar hazának minden lakója. Szeretettel üdvözljük mi is azt a népet, amelyik jobanrosszban kitartott mellettünk, résztvevő fájdalomunkban, a magyar szabadságért folytatott küzdelmeinkben.

Különös szeretettel köszöntjük molnár kartársainkat, a kárpátaljai malmokat, mindazokat, akik a malomiparban, a malomiparért dolgoznak. Barátsággal fogadjuk őket most, amikor részeseivé válnak a küzdelmes, de becsületes magyar molnársorsnak.

A magyar malomipar különösen sokat vár az új terület, az új piac bekapcsolódásától. Két évtized nyomorúsága után várja, hogy egy új, friss fogyasztópiac könnyítsen azon a nyomorúságos helyzeten, amely a sokszorosan túlméretezett magyar malomiparra nehezedik. A Kárpátalja visszacsatolásával olyan területet kaptunk, amelyik nem képes önmagát ellátni,

amelyeknek szüksége lesz az anyaország mezőgazdasági termelvényeire, elsősorban búzára és lisztre. Az eddigi adataink arra engednek következtetni, hogy a kárpátaljai malomipar tárolról sem olyan túlméretezett, mint az anyaország és a korábban visszacsatolt Felvidék malomipara, reálisan számolni lehet tehát egy kisméretű könnyebbedésre. Ezt a könnyebbédést elsősorban az Ungvár és Beregszász környékén levő, másodsorban a szabolcsi és szatmármegyei malmok fogják érezni.

Amikor a magyar élelmiszer új elhelyezését várjuk, amikor új piacot remélünk a magyar liszt számára, a Kárpátalja sokkal többet várhat az anyaországtól. A Kárpátalján kitermelhető fémnyersanyagok nem fedezik Magyarország szükségletét, az Aknaszlatinán és környékén fekvő sóbányák Magyarország szükségletének csupán kétharmadát termelik s felvevőpiacra talán az Erdős-Kárpátok sok más természeti kincse, az ezüst, vasérc, magnézit, antimon ólom stb. is. Hozzájut az ország a legfontosabb nyersanyagokhoz ugyanakkor, amikor a termelvényeinek azt a feleslegét tudja jelentős mennyiségben elhelyezni, amelyek elhelyezése eddig a legtöbb gondot okozta kormányzatunknak.

A gazdasági egymásrautaltság bizonyítja, hogy a visszacsatolt terület soha sem lehet életképes az anyaország nélkül, de az anyaországnak is szüksége van ezerszázados régi területére. Akkor, amikor az egész ország gazdasági fellendülését várjuk, kívánjuk és reméljük, hogy ennek a fellendülésnek a hatásait a magyar malomipar is megérezze!

A biztosítás gondjai

Írta: Tóth István malomigazgató.

— I. folytatás. —

A szaklap előző példányának hasábjain alkalmam volt megvilágítani — a biztosítási kérdések iránt érdeklődő malomtulajdonos kartársaim tájékoztatására — a malombiztosításokra nézve is egyaránt mellőzhetetlen azon szempontokat, amelyek már a biztosítási szerződés kötés három első fázisában is döntő szerepet juttatnak a „szakszerűségnek.”

Ismerttettem volt, hogy melyek azok az előnyök, amelyek a biztosítási ajánlat elkészítése, a vagyontárgyak értékelése és az előbeeslés alapján történő biztosítás során — mint a szakszerűség egyenes következményei — úgy a biztosított félre, mint a biztosító intézetre nézve — kifejezésre jutnak.

Ez alkalommal a malombiztosítási kockázatok osztályozásával, a biztosítási díjak mérvével és ezek kiszámítási módozataival majd az önkockázat fogalmával és jelentőségével kívánok hasonló részletességgel foglalkozni.

A kockázatok osztályozása:

Ismét abból a többször elmondott alaptételből kiindulva, hogy a „biztosítási kockázat” éppen olyan egyszerű adás-vétel tárgyat képező áru, mint bármely más közszükségleti cikk, mint ilyen, a vásárló vevő (a biztosító intézet) mennyiségi és minőségi bírálatának van alávetve.

Amint az engros- és detailkereskedelem az

minőségi bírálatánál, osztályozásánál is hasonlóan érvényesülnek.

Miután a biztosításra kerülő vagyontárgyak az elemi csapás veszélyének különböző módon vannak kitéve, a biztosítási kockázatok minőségét azok a körülmények határozzák meg, melyek a tűzveszélyesség szempontjából figyelembe jöhetnek.

A kockázatok osztályozása szempontjából, az elemi csapásnak kevésbé kitétt vagyontárgyak: jobbminőségű, a tűzveszélyesebb vagyontárgyak pedig: rosszabb minőségű biztosítási kockázatok minősülnek, s amint minden árunak minősége annak árban feltétlenül kifejezésre jut, úgy — talán mondanom sem kellett volna — a biztosítási kockázat minősítése a biztosítási díjban éppen olyan következetességgel jut kifejezésre. Hogy mégis ennek megemlézésére kiterjeszkedtem, annak egyedüli oka az, hogy egyszerszintű rámutathassak itt arra is, hogy a „biztosítási kockázat” talán az összes adás-vétel tárgyat képező áruk között első helyen áll, amelynek a minőség a legszembetűnőbb hatást gyakorolja az ár alakulásában.

Egyes áruajtáknál a minőségben levő különbségek, eltérések az árban is több-kevesebb eltérést eredményeznek, azonban oly óriási eltérések, mint ami a biztosítási díjban a jó vagy rosszminőségű kockázat között mutatkozik, talán egyetlen más árunál sem fordul elő. Csak a malombiztosításokat említve, egy jó minőségű malomkockázat 600%-al előnyösebb áron (díj mellett) adható el, mint egy rossz kockázatnak minősülő malombiztosítás.

A biztosítási kockázatok osztályozása egyébként nemesak azon egy szempont alapján történik, hogy maga a biztosításra kerülő vagyontárgy mennyire tűzveszélyes, hanem abból a nemkevesebb fontos szempontból is, hogy a biztosított vagyontárgy elemi csapás elleni védelmére milyen óvórendszabályok, óvintézkedések foganatosítottak és a kár elhárítása tekintetében milyen védelmi eszközök és lehetőségek állnak rendelkezésre.

Azokról a további szempontokról, amelyek a biztosítási kockázatok osztályozásánál, minősítésénél szintén befolyással vannak, de a biztosított fél mulasztásával, esetleg rosszhiszeműségével hozhatók összefüggésbe, itt, csupán annyit kívánok szólni, hogy sajnos a magyar biztosító intézetek részéről éppen ezen szempontoknak túlzott szigorú érvényesítésével találkozunk, amikor azt látjuk, hogy az intézetek egy, két esetből általánosítva, a biztosított felet mindaddig rosszhiszeműnek tartják, amíg az, ennek ellenkezőjét be nem bizonyítja, pedig fényes üzleteredményeik arról tesznek tanúságot, hogy a biztosított fél általában jóhiszemű.

Az elmondottakból most már az is kitűnik, hogy a biztosítási kockázat osztályozási, minősítési eljárásában a biztosított félnek is szerepe van. Nem azt a szerepet értem ezalatt, amely a rosszhiszeműség jelzővel illethető, hanem azt a másik feltétlenül jóhiszemű szerepet, amely a biztosított fél tájékozott, vagy tájékoztatatlanságában megnyilvánul.

Nem egy olyan biztosítással találkoztam ugyanis, amelynek a biztosított fél kellő tájékozottság, szakismeret hiányában több olyan körülményt elhallgatott, amely körülmények a kockázat osztályozása tekintetében óriási befolyással bírtak.

Ahhoz, hogy a biztosított fél a kockázat osztályozására, minősítésére kellő és szükséges befolyását érvényesíteni tudja, mint befolyásoló tényezőket tekintetbe jönnök, de legalább is azokat, melyek igazságos mérlegelés szerint a biztosítandó kockázatnak megfelelő minőségi

áru mennyiségét más és más szempontok szerint értékeli, úgy a biztosítási kockázat adás-vétele esetében is az áru mennyisége (a biztosítási összeg nagysága) külön szempontok szerint nyer minősítést. A biztosítási kockázatnak mennyiségi szempontokból való minősítése, bírálatára tehát a biztosítási összeg nagysága szerint igazodik.

A biztosító intézetek — hasonlóan az árukereskedelem más területein fennálló, ismert szokásokhoz — a „nagy mennyiségű árut”, (a nagyszámú kockázatot) általában — egyes kivételektől eltekintve — szívesebben vásárolják, ilyenek vásárlásánál az eladóra (a biztosított félre) nézve előnyösebb feltételeket nyújtanak, mint a kisösszegű biztosításoknál, éppen úgy, mint ahogyan a búzát vagontételekben jobb, métermázsás tételekben kevésbé jó feltételek mellett lehet elhelyezni.

Az áru mennyiségének az áru árára gyakorolt közvetlen befolyása, illetve ez esetben a biztosítási összegnek a biztosítási díj mérvére gyakorolt közvetlen hatása, abban találja magyarázatát, hogy az ügyletkötésekkel járó, állandó jellegű rezsiköltségek a nagyobb tételekre jobban megoszlának és azokat kisebb arányban terhelik.

Ugyanígy elmondhatjuk, hogy mindazon elvek, amelyek bármely áru minőségi bírálatánál fennforognak, a biztosítási kockázatok

osztályba sorozására alkalmasak és szükségese-
sek.

A hazai biztosító intézetek a malomkockázatok minősítését osztályba sorozás útján eszközlik, amely osztálybasorozás egyszersmint alapja a díjmegállapításnak is, ezért nem közömbös a biztosított félre, hogy vagyontárgya (malma) melyik tűzveszélyességi osztályba soroztatott.

A malmok gyári kockázatként szereplő üzemek lévén, a tűzveszélyességük tekintetében egyedenként bíraltatnak el, mégis azonban a következő veszélyességi fokozatoknak megfelelően:

Az I-ső tűzveszélyességi osztályba tartoznak általában a villanyvilágítás és elválasztott koptató nélküli malmok, ahol még felügyelő ór sinek alkalmazva.

A II-ik tűzveszélyességi osztályba általában a villanyvilágítással világított, de elválasztott koptató nélküli olyan malmok tartoznak, melyek felügyeletére állandó ór van alkalmazva, vagy a tulajdonos a malomtelepen, de külön épületben lakik.

A III-ik tűzveszélyességi osztályba tartoznak általában a villanyvilágítással, szabályszerűen elválasztott koptatóval és állandó órrel rendelkező malmok.

A IV-ik tűzveszélyességi osztályba vannak sorozva általában a villanyvilágítással, szabályszerűen elválasztott koptatóval, állandó s ellenőrzőórával ellátott órrel rendelkező olyan malmok, melyeknek telephelye Budapesten vagy elsőrangú tűzoltósággal rendelkező vidéki városban van.

Az V-ik tűzveszélyességi osztályba tartoznak általában az önműködő tűzvédelmi berendezésekkel felszerelt malmok, de ezen osztályon belül a védőberendezés rendszere, biztonsági foka szerint is megkülönböztetést nyernek.

Az itt említett veszélyességi osztályok mindamellett nem jelentenek egy zárt keretet, amelybe való ú.n. besorozásnak törvényszerűséggel kellene megtörténnie, mert a biztosító intézetek és a biztosított fél között szabad megállapodás tárgyát képezi a felajánlott kockázat tűzveszélyességi fokozatának megállapítása.

A biztosítási díjak.

Annak az összegnek, melyet a biztosított fél, a biztosított vagyontárgyak kockázatának viseléséért, a biztosító intézetnek fizetni vállal: biztosítási díj a neve. A biztosítási díj tehát ellenértéke, ára annak a felelősségnek, amely a kockázat megvásárlásával az intézetre hárul.

A biztosítási díjak *mérve*, a malombiztosításoknál is, a biztosított összeg nagysága és a kockázat minősége alapján megállapított — az előbbi fejezetben ismertetett — veszélyességi osztályok szerint alakul, miért is az előbb említett veszélyességi osztályokat egyszersmint „díjosztálynak” is nevezhetjük.

A biztosítási díj nagysága mindenkor egyenes arányban áll a vele kapcsolatos biztosítási kockázat veszélyével, vagyis minél jobban ki van téve a biztosított vagyontárgy az elemi csapás veszélyének, annál nagyobb a kockázatot viselő intézetnek fizetendő díj.

Ebből természetesen a következők is következnek: a biztosítási díj számításánál a legjobb kockázatra nézve kialakult, megállapított díj is egyenes arányban fokozatosan *emelkedik* a tűzveszélyesség fokozódásának arányában. A díjszámításnak egy külön érdekessége éppen az, hogy mindenkor a legrosszabb kockázatra nézve kialakult, megállapított legmagasabb díjtételt képezi a díjszámítás alapját (alapdíj) és ebből engedmények formájában jut kifejezésre mindazon tényező hatása, melyek a tűzveszély csökkenését előmozdítják.

A legrosszabb tűzveszélyességi kockázat díjának — mint alapdíjnak — meghatározása évtizedekre visszatekintő statisztikai adatok alapján, valószínűségi számítással történik. Az egyes veszélyességi kategóriákba sorozott ma-

lomüzemek által befizetett díjak és ugyanazon idő alatt előforduló kár-kifizetések aránya már megfelelő alapot nyújt annak kiszámítására, hogy az egyes kategóriáknak milyermérvű díjbevétele kell eredményeznie, hogy az intézet fenntartása és az előforduló károk kifizetése abban fedeztetet találjon.

A hazai biztosító intézetek az I., II., III-ik díjosztályba sorozható malmok biztosítási *alapdíját* — ugyanilyen számítással — egységesen minden 1000 pengő biztosított összeg után 18 pengőben — tehát 18 ezrelékben állapították meg.

A kartel-szerződésben levő hazai biztosító társaságok általában ebből — a biztosítási összeg minden 1000 pengője után számítandó — 18 P alapdíjból:

a) 12% ú. n. *szövetségi engedményt* nyújtanak, amióta az országos Tűzoltószövetség alakulatai öröködnék és a tűzkárveszélyt az ország egész területén ilyen arányban csökkentették,

b) 5% *osztályengedményt* nyújtanak mindazon malmoknak, melyeknek világítása — a tűzveszélyesebb kőolaj stb. használatát kiküszöbölve — villamosárammal történik,

c) 5% *további osztályengedményt* nyújtanak az állandó órrel rendelkező malmoknak, ha egyébként a malom elválasztott koptatóval is rendelkezik,

d) 12% *koptató engedményben* részesülnek azok a malmok, melyeknek koptatója a malomtól szabályszerű — a tetőn túl legalább 30 cm-rel tülelkező — tűzfalal van elválasztva,

e) 5% *tartamengedményt* élvez minden malom, amely a biztosítási szerződést a biztosító intézettel legalább 5 évre szóló tartamra leköti.

A felsorolt engedményeknek az alapdíjból történő levonása után mutatkozó díj: a *nettó díj*.

A nettó díj 15%-át kitevő részét *kezelési költség* címen az összes hazai biztosító intézetek a malombiztosításoknál a nettó díjhoz hozzászámítjuk s ugyanígy egységesen számítják fel a kezelési költséggel nagyobbított nettó díjnak 6,6%-át, mint kincstári illetéket. A kincstári illeték hozzáadásával nagyobbított díj: a *bruttó vagy fizetendő díj*.

A három első díjosztályba sorozott malmok biztosítási díjainak fentiek szerinti kiszámítása szemléltetően a következő:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
<i>alapdíj</i>	18 ⁰ / ₁₀₀	18 ⁰ / ₁₀₀	18 ⁰ / ₁₀₀
le szövetségi engedm. 12% %	2.25	2.25	2.25
	15.75	15.75	15.75
le osztályengedm. 5% ill. 10%	—	—79	1.58
	15.75	14.96	14.17
le 12% % koptató engedm.	—	—	1.77
	15.75	14.96	12.40
le 5% tartamengedm.	—79	—75	—62
<i>nettó díj</i>	14.96	14.21	11.78
hozzá 15% kezelési költség	2.24	2.13	1.77
	17.20	16.34	13.55
hozzá 6.6% kincst. illeték	1.14	1.08	—89
<i>bruttó díj</i>	18.34 ⁰ / ₁₀₀	17.42 ⁰ / ₁₀₀	14.44 ⁰ / ₁₀₀

A biztosítási összeg minden 1000 pengője után tehát az első díjosztályba tartozó malom 18.34 P, a második díjosztályba 17.42 P, míg a harmadik díjosztályba sorozott malmok 14.44 P díjat fizetnek a kartelben levő intézeteknek a biztosítási időtartam minden évében.

A IV-ik díjosztályba sorozható malmok biztosítási *alapdíja* egységesen minden 1000 P biztosított összeg után 15 pengőben, — tehát 15 ezrelékben — míg az V-ik díjosztály első csoportjára nézve 10.96 P, második csoportjára nézve pedig 8.89 P összegben nyert megállapítást.

A kartel-szerződésben levő hazai biztosító társaságok általában ebből — a biztosított összeg minden 1000 pengője után számítandó — 15 P, illetve 10.96 és 8.98 alapdíjból:

a) 12% % szövetségi és 12% % koptatóengedményt nyújtanak, a különválasztott koptatóval rendelkező malmok részére,

b) 15% osztályengedményt adnak a jó tűzoltósággal ellátott vidéki, városban, vagy Budapesten levő, ellenőrző órával ellátott órrel rendelkező és villanyvilágítással felszerelt malmoknak,

c) 55% zuhany-engedményt élveznek azok a malmok, melyek önműködő tűzvédelmi berendezést tartanak állandóan üzemben.

d) 5% tartamengedményt élvez minden malom, amely a biztosítási szerződést a biztosító intézettel legalább 5 évre szóló hatállyal leköti,

A felsorolt engedményeknek az alapdíjból történő levonása után mutatkozó nettó díjnak 15%-át kitevő részét, majd a kezelési költséggel nagyobbított nettó díj utáni 6.6% kincstári illetéket az intézetek itt is felszámítják.

E három utóbbi díjosztályba sorozható malmok biztosítási díjainak fentiek szerinti kiszámítása szemléltetően a következő:

	IV. osztály	V. A. osztály	V. B. osztály
	önműködő tűzvédelem, vidék	önműködő tűzvédelem, Bpest	
<i>alapdíj</i>	15.— ⁰ / ₁₀₀	10.96 ⁰ / ₁₀₀	8.98 ⁰ / ₁₀₀
le 25% szövetségi és kopt. eng.	3.75 ..	2.74 ..	2.25 ..
	11.25 ..	8.22 ..	6.73 ..
le 15% osztályengedmény	1.69 ..	1.23 ..	1.01 ..
	9.56 ..	6.99 ..	5.72 ..
le 55% zuhanyengedmény	—	3.84 ..	3.15 ..
	9.56 ..	3.15 ..	2.57 ..
le 5% tartamengedmény	—48 ..	—16 ..	—13 ..
<i>nettó díj</i>	9.08 ..	2.99 ..	2.44 ..
hozzá 15% kezelési költség	1.36 ..	—45 ..	—37 ..
	10.44 ..	3.44 ..	2.81 ..
	—70 ..	—22 ..	—19 ..
<i>fizetendő vagy bruttó díj</i>	11.14 ⁰ / ₁₀₀	3.66 ⁰ / ₁₀₀	3.— ⁰ / ₁₀₀

A biztosítási összeg minden 1000 pengője után tehát a IV-ik díjosztályba sorozható malmok 11.14 P, az V-ik díjosztály A csoportjába tartozó malmok 3.66 P, míg az V-ik díjosztály B csoportjába tartozók 3 P díjat fizetnek a kartelben levő intézeteknek a biztosítási időtartam minden évében.

Ezek a biztosítási díjak alkalmazhatnák általában a malmok gépberendezéseire és épületeire egyaránt, az utóbbiaknál azonban csak az esetben, ha a malomépület teljes építményi értékben kerül biztosításra. Ha a malomépületnél csak a tetőzet és annak alépítménye képezi a biztosítás tárgyát, úgy a biztosítási díja az alapdíj 20%-át kitevő pótdíjjal emelkedik.

Régebben a malmok kazánjainak biztosításánál a biztosítási díj csak a tűzelleni biztosításra vonatkozott és robbanás elleni biztosítás esetén az intézetek külön 1/3% robbanási pótdíjat számítottak fel. Ujabbban azonban az intézetek a robbanási kockázatot pótdíjmentesen vállalják.

Az ismertetett biztosítási díjakról még szükséges azt is tudni, hogy ezek egyrészt a kartel-szerződésben levő biztosítási intézetek egyezményes díjai, amelytől azonban a kartelenkülső intézeteknek jogában áll eltérni, másrészt pedig ezek a díjak a malmokra mint *gyári kockázatokra* vonatkoznak.

A malomtól különállóan, de 20 méteren mégis belül épült épületek és tartozékai biztosításánál, a kárveszélynek a távolságban rejlő csökkenésével arányos „távolsági engedmény” érhető el. A 20 méternél távolabb épült s tárolt vagyonrészek pedig már a „civil kockázat” keretébe tartoznak, amelynek díja 0,6%-tól 3% között váltakozik, aszerint amint az építmény falazata és tetőzete szilárd vagy könnyen gyúlékony anyagból épült.

A biztosítási díjak megfizetésére nézve a törvény rendelkezései irányadók. Eszerint az évi biztosítási díj a biztosítási kötvény átvételétől számított 30 napon belül előre fizetendő. Ha a biztosított fél a díjfizetési kötelezettségének idejében nem tesz eleget, joga van a

Minden mezőgazdasági terményt, vetőmagot, olajmagvakat, olajpogácsát, lent, kendert, gyapjút vesz és elad a legelőnyösebb napi áron

NYIREGYHÁZI GABONAKERESKEDELMI R.-T.

Nyiregyháza, Zrinyi Ilona-u. 7.

Telefon: 221.

Távíratcím: Nyirgabona

biztosító intézetnek a szerződéses viszonyt azonnali hatállyal megszüntetni, erről azonban a biztosított felett ajánlott levélben tartozik értesíteni. A biztosítási díjnak azt a részét, amely a kockázat átvételétől a szerződés megszüntetéséig terjedő időre szól, ez esetben is meg kell fizetni.

A biztosítási szerződésnek díjmegfizetése miatt való azonnali hatályú megszüntetése azonban a biztosító intézetnek csupán joga, de nem kötelessége. Ha az intézet a biztosítási szerződést megszüntetni nem kívánja, úgy joga van az esedékessé vált díjakat, az esedékesség napjától számított 90 napon belül bírói úton érvényesíteni. Ha az intézet a díjbehajtás iránti bírósági keresetét be nem nyújtja, illetve díjkövetelését a 90 napon belül így nem érvényesíti, díjkövetelése elévültnek tekintendő.

Az önkockázat.

A biztosított fél vagyontárgyainak biztosítási kockázatában saját maga is részt vállalhat, illetve viselhet.

A vagyontárgyak biztosítási értékének azt a részét, amelyet a biztosított fél a biztosítás megkötésével kifejezetten biztosítatlanul tart, önkockázatnak nevezük.

A biztosított félnek érdekében áll, hogy a biztosítási kockázatot teljes egészében — tehát száz százalékosan — a biztosító intézetre hárítsa, vagy legalább is minél kisebb mérvű önkockázatot vállaljon.

Mint hogy a biztosított fél által viselt önkockázat díjfizetési kötelezettséggel természetesen nem jár, látszólag a díj megtakarítás színezetét mutatja, azonban súlyos következményei csak a kár bekövetkeztekor bontakoznak ki, különösen ha a biztosított fél a biztosítási szerződésben a megemmisült vagyontárgyainak helyreállítására, üzembehelyezésére is kötelezettséget vállalt.

A biztosító intézetek szemszögéből nézve lényegesen előnyösebb és így kedveltebb biztosítás jellegével bír az a biztosítás, amelynek keretében a biztosított fél önkockázatot is visel, mert a biztosított fél a saját károsodása elhárításának legbiztosabb öre.

Az, hogy a biztosított fél saját vagyontárgyainak biztosításában mint kárviselő részt vegyen, vagyis önkockázatot vállaljon, csakis és kizárólag a biztosító intézet érdeke. Annak dacára, hogy a biztosított félnek a kockázatban való önbiztosítói részvétele lényeges veszélyesökkenést jelent, a biztosítási díjak megállapításában az intézetek eddig még nem tettek különbséget önkockázatot vállaló vagy nem vállaló biztosított között és így az önkockázattal kapcsolatos biztosítások veszélyesökkenésének előnyeit ingyen élvezik.

Amint a biztosító intézetek egy gyáregület teljes építményi értéke helyett csupán a tetőzet biztosítása esetén a kár-veszély fokozódását 20%-os pótdíjjal sújtják, úgy indokolt, hogy a biztosított fél önkockázat-vállalásával járó kár-veszélyesökkenés, az intézet által viselt kockázat díjának mérséklésében — hasonló arányú díjengedmény formájában — jusson kifejezésre.

Az itt leírt három fejezetben ismét három olyan szempontból világítottam meg a biztosítási kérdést, amelynek a szakszerűen megkötött biztosítás keretében a biztosított fél érdekében érvényesülni kell. A malombiztosítási kockázatok szakszerű osztályozása a biztosítási díjak mérvének mikénti megállapítása, nemkülönben az önkockázat vállalásával az

intézetekre nézve mutatkozó előnyökben való részesedés éppen olyan előfeltétele a biztosítás szakszerűségének, mint amilyen előfeltételként a biztosítási ajánlat helyes kitöltését a vagyontárgyak helyes értékelését és az előbecslés alapján való biztosítást, előző cikkemben kimutattam.

(Következő számunkban folytatjuk).

A lisztégálizálás kérdése

A „Magyar Molnár Lapja” február 25-én megjelent 4. számában közölte a nulláslist minőségi egálizálására vonatkozó tervezetet, melyet a Földművelésügyi Minisztérium a Kereskedelmi és Iparkamarának azért küldött meg, hogy a szakkörök véleménye beszereztesék.

Bár a szakkörök többségének véleménye még nem került nyilvánosságra, máris megállapítható, hogy a tervet majdnem minden komoly szakember *ellenzi*, azt megvalósíthatatlannak és úgy mezőgazdasági, mint malomipari szempontból károsnak, kivihetetlennek tartja.

A szaklap hasábjain többen is hozzászóltak a kérdéshez. Különböző szempontokból bár, de a tervet egyértelműleg elvetik. A hozzászólók cikkei más és más oldalról világítják meg a kérdést és rámutatnak a terv veszedelmeire.

Alkalmam volt a malomipar más kiváló képviselőivel is megvitatni a kérdést, mellyel magam is évek óta foglalkozom. Csak annyit említek, hogy egyetlen híve sem volt közöttük az egálizálási tervnek.

A tervezet benyújtóinak még csak halvány sejtelmük sincsen sem a malmászatról, sem a sütőiparról, sem pedig azokról a követelményekről, melyeket a fogyasztás ma az egész világon a liszttel szemben támaszt és vásárlásainál törvényszerűen érvényesít. Minden szakember régen tisztában van azzal, hogy ma már nem elegendő, ha a malom jó lisztet készít, mert a lisztfeldolgozó ipar megkívánja, hogy mindig egyforma minőségű, ú. n. konformlisztet *is* kapjon. Ezért nincsen annak különös fontossága, hogy az egyes malom lisztje legprimább legyen, mert hiszen köztudomású, hogy nincsen a világon olyan jó liszt, mely *minden célra egyformán használható*. A fontos az, hogy *azok a lisztfeleségek*, melyek különféle célokra készülnek, lehetőleg mindig egyforma alaptulajdonságokkal bírjanak. Tehát nem szabad arra törekednünk, hogy az egész ország kivitelre kerülő lisztjeit állandóan egyenlő, egálizált minőségben hozzuk forgalomba, hanem igenis arra, hogy a célisztek készítését, forgalmát és számát növeljük, előmozdítsuk. Hogy magyar lisztet mindenféle lisztfeldolgozási célnak megfelelő minőségben gyártsunk. Hogy a vevőnek megfelelő választéka legyen. Ha a magyar lisztet a tervezet szerint egálizálnák, akkor egyúttal megfosztanák a jellegétől, megfosztanák attól a lehetőségétől, hogy a lisztfeldolgozó ipar ne csak egyetlen, hanem többféle célra is felhasznál-

hassa. Hogy úgy mondjam, a magyar lisztből egy eunuch-lisztet csinálnánk.

Ne felejtjük el azt sem, hogy a liszttel szemben egészen más igényeket támaszt a fogyasztó közönség és ismét mást a lisztfeldolgozó ipar. Egészen más lisztet kíván a szárított tészta- neműeket gyártó, mint a sütőipar. Más liszt kell a sütőiparnak ott, ahol a munkaidőt szigorú rendeletek szabályozzák, mint ott, ahol a sütő elegendő munkaidővel rendelkezik, tehát maga szabhatja meg a feldolgozás módját, eszközeit és főként időtartamát.

Hogy a minőségi igényekben milyen óriási különbségek vannak, néhány példával illusztrálom: Már azoknál az iparoknál, melyeknél a lisztet mondhatni direkt, egyedül csak duzzasztás, pörkölés, elesirizés stb. által, tehát úgy szólván tészta-á alakítás nélkül dolgozzák fel, a cél szerint a legkülönbözőbbek a kívánalmak. Itt vannak az asztali darák, melyek számos más könnyű tömegétáplálék kiinduló anyagát képezik. Ezekhez a liszttel nagy keményítő-csirizelési és sikéruddasztási képessége szükséges. Itt vannak a rántáshoz használt és főzölisztek. Az előbbieket lisztje tökéletesen héjmentes kell hogy legyen. Az utóbbi pedig ne csirizessék könnyen. Itt vannak a panírozó lisztek és morzsák. Ezekről igen csekély víztartalmat, megfelelő színt és nagy duzzadó képességet követelnek. Ezek gyártására egész külön üzemek alakultak ki. Következik a szárított tészta- neműek, makkaroni, tarhonya, levestészta, konzervtészta és a tésztafeleségeknek számtalan sorozata. Ebben az iparágban, ahol majdnem minden tésztafeleségnek, a darabok nagysága és alakja szerint más és más lisztanyag és lisztszín az optimális gyártási feltétele, csak *céliszteket* használhatnak, de ezeket meg is fizetik.

Az egész világon elterjedt és mindenütt kedvelt kanadai és USA-beli lisztek sem egyformák. Hogy csak a legnevesebbeket említsem: a Short Patent, Top Patent, Patent Flour, Bakers Flour, Straight Flour, First Clear Flour, Second Clear Flour, Long Patent, Extra Top Patent, Kansas Patent, Oklahoma Patent elnevezésű lisztek különféle tulajdonságokkal bírnak. Azonkívül különböző vegyi kezeléssel, különféle sütőipari célokra vannak alkalmassá téve.

Sokkal inkább célhoz vezetne az — ha már egyáltalán állami beavatkozásról beszélünk — ha az exportlisztet bizonyos minimális minőségi feltételekhez kötik, a hamutartalom, a sikérmennyiség és minőség, a vízfelvevőképesség esetleg még a savtartalom, de semmi

**WOLFNER
GÉPSZÍJ
VILÁGHÍRŰ**

**Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.**

esetre sem a víztartalom tekintetében. A malomokat ugyanis bizonyos meghatározott víztartalom betartására nem lehet kötelezni. Mert a raktározó liszt nedvességtartalma egyenesen a külső levegő relatív nedvességtartalmától függ. Ha a környező külső levegő nedvesebb, mint a liszt, úgy ez is nedvesebb lesz. Ha szárazabb, akkor a liszt a levegőnek adja le felesleges víztartalmát. Az sem ártana lisztjeinknek, ha a malom már a szárcédulán megjelölné a liszt alapvető főbb tulajdonságait és a célt, melyhez legalkalmasabb.

Hogy azonban ilyen lisztet gyártására a malom be tudjon rendezkedni, ahhoz nem elég a laboratóriumi kísérlet és a laboratóriumi próbasütés. Tág teret kellene engedni arra, hogy a lisztnek a laboratóriumban megállapított tulajdonságai a gyakorlatban, az iparban is kipróbálhatók legyenek. Tudvalevő ugyanis, hogy a liszt egészen másképpen viselkedik egy laboratóriumbeli próbakenyér sütésénél, mint mondjuk egy nagy 7 kilós kenyérenél. Másképpen, ha abból vizeszemlyét, másképp, ha egy fonatos kalácsot sütnék. Másképpen, ha a süteményt szabadon rakják a kemencébe vagy azt formákban sütik. (Lásd a német Freigeback és Kastengeback-et.) Ugyancsak óriási fontosságú a liszt színe is. Mondhatnám, hogy a külső fizikai tulajdonságok között a legfontosabb. Általánosságban fehér, krémsárga, szürke, barna és vörös lisztszíneket különböztetünk meg. Nem térek most ki arra, hogy nedvességtartalom, a liszt szemesenagysága, a búza származása és minősége milyen szerepet játszanak a liszt természetes színelőfordulásánál, csupán arra utalok, hogy a liszt színe is természetesen irányítható és szükség szerint befolyásolható. Természetesen vegyi kezelés útján. Amint hogy az összes amerikai liszt színe is vegyi eljárások útján szabályozzák és állandósítják.

Nálunk is meg kellene tehát engedni a liszt vegyi kezelését. Még pedig nem csak az exportlisztnek, de a belső fogyasztásnál is. Mert amint előzőleg rámutattam, a laboratóriumi próbák, vizsgálatok és sütések nem teljesen mérvadóak. Csak az általános használat, a mentől szélesebb körben szerzett tapasztalat elegendő ahhoz, hogy a malom lisztjeinek végleges típusát, tulajdonságait és színét standardizálni tudja. Mindenekelőtt hatályon kívül kellene helyezni a 46.200 és 84.131/1932. F. M. sz. rendeleteket, melyekről az Országos Molnár-szövetség 1933. évi jelentése a következőket mondotta:

„Ezen megszorítások közül felemlítjük a lisztjavítást tiltó 46.200 és 84.131/1932. sz. közzismert rendeleteket, amelyek ellen Szövetségünk hiába küzdött, azok megjelenését képtelen volt megakadályozni s most azt látjuk, hogy egyedül számbavehető lisztimport-országaink: Cseh-Szlovákia és Ausztria a lisztjavítás tudományos eszközeivel felszerelten, saját búzáikból a mi lisztjeinkkel legalább is egyminőségű lisztet készítenek.”

Valóban semmi, de éppen semmi ok sincs a lisztjavító szerek betiltására. Nem tévedek, amikor azt állítom, hogy a magyar lisztexport katasztrófális visszaesésének egyik főokozója éppen ez az indokolatlan és ötletszerű betiltás volt. Holott az összes vegyvizsgáló intézetek, szakemberek, véleményező szervek megállapították, hogy az egészségre teljesen veszélytelen, a lisztexport szempontjából pedig szükséges. Ennek dacára szigorú rendelet hozatott a liszt vegyi kezelése ellen. Miért? Ki tudná megmondani? Az egyetlen szakszerűnek látszó ellenérve az volt, hogy a vegyi kezelés a liszt vitaminját teszi tönkre. Holott minden molnár-

inas tudja, hogy a búza fő vitaminja a B-vitamin, a búza külső héja és belső lisztmagja közötti ú. n. vitális rétegben van elhelyezve. Még pedig egy halványárga, szemeses anyaggal telt sejtsorban, mely teljesen keményítőmentes. A halványárga, szemeses anyag az u. n. nukleoprotein, egy rendkívül bonyolult összetételű fehérje s ennek mikroszkopikus kicsinyűgű közeit tölti ki a búza B-vitaminja. Minthogy pedig a modern magasórás következtében ezek a vitális sejtek, sőt még töredékek és foszlányaik is 99% erejéig a hátsó, sőt tét lisztbe mennek át, már ezért sem teheti tönkre a búza vitaminját a nullás lisztben a vegyi kezelés, amint hogy nem is teszi tönkre. Ez az állítás nemcsak hogy nem lett tudományosan beigazolva, hanem még a legegyszerűbb biológiai kísérletek sem történtek meg erre-

vonatkozóan. De csak nálunk nem. Külföldön a legalaposabb kísérletekkel bizonyították, hogy az ismeretes lisztjavító szerek a liszt vitaminját érintetlenül hagyják.

A lisztlegalizáló terv csak arra jó, hogy egy bizonyos érdekes csoportnak hasznot hozzon. Hogy a malom költségeit indokolatlanul, céltalanul és behozhatatlanul szaporítsa. Hogy minőségileg különösen kiváló lisztjeinket lerontsa, anélkül azonban, hogy ezáltal bárminő ártóbbra még csak kilátás is lehetne. Alkalmos volna még arra is, hogy a magyar liszt sokoldalúságát erős mértékben csökkentse s ezáltal exportkilátásait is meggyöngítse. Arról, hogy minő veszedelmeket rejt magában ötszázvágós vagy még nagyobb készletek egyidejű tárolása és manipulálása, jobb nem is beszélni.

K. H. B. molnár.

Szabványosítás a gépiparban

A gyáripar nagyarányú fejlődésének következménye, hogy ugyanazon rendeltetésű gépet több gyár is gyártotta. Ekét, ekevasat, kaszát és más mezőgazdasági gépet pl. hazánkban is sok gyár készíti. A sok gyár sokféleképpen állította elő ugyanazt és mindegyik arra törekedett, hogy gyártmányához csak saját alkatrészei legyenek használhatók.

Ujabbban azonban belátták az ipar irányító körei, egyrészt hogy a nemzeti vagyon nagy poecékolását jelenti az, ha egy egész gépet pótalkatrész hiányában kell eldobni, másrészt a gyáraknak is nagy előny, ha egyforma gyártmányokat állítanak elő, mert így nemcsak a saját, hanem a többi gyár gépeihez is szállíthatják alkatrészeit. Ennek eredménye lett az ú. n. szabványosítás vagy normalizálás, ami abban áll, hogy hivatalosan megszabják egy bizonyos gyakran előforduló alkatrész elkészítési módját, formáját. A szabványosítás már megvolt régebben is, pl. a csavaroknál. Az elvnek mind nagyobb kiterjesztésére került most a sor, amikor igazán a tömeggyártások korát éljük. Hogy milyen messzire mentek már egyes országok a szabványosításban, arra jó példa a következő:

A német automobiliparban már odáig jutottak, hogy nemcsak a gyorsan elhasználódó alkatrészeket — mint szelepek, rugók stb., — hanem az egész motort is szabványosítják. A hadvezetőség kívánságára tíz német automobilgyár egy egységes dieselmotortípust tervezett és ezentúl ezt gyártják valamennyien. Ennek az elhatározásnak könnyen áttekinthető az előnye: A legnagyobb költségekkel a legjobb szakemberek által szerkesztették meg a motortípust; a tízféle motor helyett csak egy motorhoz kell tartalékalkatrészeket tartani és ha egy motor tönkremegy, könnyen lehet azt új motortal kicserélni.

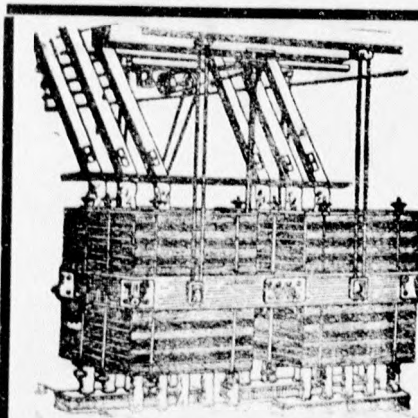
A motorok iránt érdeklődők részére nagyon tanulságos a német szabványmotor szerkezete és figyelmet is érdemel, mert ezt tartják most Németországban a legjobbnak. Sajnos, részletes tárgyalásába nem mehettünk bele, de egy-két érdekes és új dolgot megemlítenek: A motor kompressziója csak 16 légkör és a befecskendezett nyersolaj elégséget úgy szabályozzák, hogy az ne egyszerre, hanem fokozatosan ég-

ténik. A mellette levő „b” kamra arra szolgál, hogy az összenyomott levegőnek egy részét magába foglalja. Amikor a dugattyú a holtpontra ér és a befecskendezés megtörténik, az égés csak az „a” kamrában és a káros térben történhetik, ahol kevés a levegő arra, hogy az egész olajmennyiséget elégségre. Az égés tehát lassúbb és a keletkező nyomás kisebb lesz, mint más Diesel-motoroknál. Amint most a dugattyú („c”) visszafelé halad, a „b” kamrában levő összenyomott levegő a résen kiáramlik és erősen keveredve a hengerben levő félig elégett olajgőzzel teljesen elégeti azt. Az égés és vele a nyomásnövekedés tehát huzamosabb ideig tart és a motor működése hasonlóbb lesz a gőzgépéhez. Diesel-nek, amikor a róla elnevezett motort feltalálta, tulajdonképpen ez volt a célja és motorát egyennyomású motornak is nevezte. Érdekes, hogy most, amikor évtizedes fejlődés után óriási módon terjed motora, visszatérnek az ő eredeti elgondolásához.

A motor egyébként a legjobban van elkészítve, cserélhető hengerperselyei, nagyon jó csapágvai vannak és remélik, hogy a nagy tömegben való gyártás révén folytonosan tökéletesedve, a világ legjobb motorát fogják majd előállítani belőle.

Közli: Horváth László okl. gépészmérnök.

WÖRNER-malomgépek
a legmodernebb kivitelben!
Vállalunk teljes malomrendezéseket, átalakításokat és egyes gépek szállítását. Költségvetéssel és mindennemű felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.
JAHN és KLEIN műszaki és malomrendezési vállalat
Budapest, V., Váci-utca 48 (Wörner-gyár). Tel.: 293-402

A szabadalmazott Graepel-féle szabadonlengő sikszita

nyugodt és könnyű járása, valamint úgy minőségileg, mint mennyiségileg kiváló teljesítménye által a gyakorlatban a legjobban bevált. Alkalmazható úgy a búza-, mint rozsmalmokban. Minden szállítás egy-egy referenciával.

Prospektussal, ajánlattal díjmentesen szolgál:

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítészeti, gép- és rostalemezgyár,

BUDAPEST, X., SZLAVY-UTCA 20-30. (Gergely-utca sarok.)

Sürgőnyclm: Graepelék, Budapest.

Telefon: 1-490-73.

Levélclm: Budapest, X. Postafiók 10.

INNEN-ONNAN

Mit szólna Ön ahhoz, ha a legnagyobb forgalmú útvonalon egy bekötött szemű embert látna járkálni, aki — bár nincsen szemének semmi baja sem — tapogatózva, botorkálva, az elgázolás és egyéb balesetek veszélyének kitéve sodródik a járművek és emberek tömegében? Bizonyára azt mondaná, hogy az illetőnek hiányzik egy kereke... Ilyen az a malmos, az a molnár, aki nem olvassa a szaklapot. Bekötött szemmel botorkál az események, a műszaki fejlődés, a szociális újítások, az átalakulások, törvények és rendeletek tömegében. Pedig nincsen a szemének semmi baja! Tudja-e az ilyen ember, hogy csak egyetlen rendelet elmulasztása, félreírása milyen anyagi következményekkel jár? Tudja-e, hogy csak egyetlen botlás annyi bírságot okoz, hogy abból a szaklapot évtizedekre is előfizethetné? Tudja-e, hogy a törvények, rendeletek nemismerése nem enyhítő körülmény? Oldja le a kendőt a szeméről és figyeljen elő a szaklapra!

Tanoncok legkisebb munkabére. Felmerült a kérdés, hogy a tanoncok legkisebb munkabereit megállapítják-e? Erre nézve illetékes helyen azt a felvilágosítást adták, hogy szándékában volt ugyan az illetékes hatóságoknak az iparban alkalmazott tanoncok legalacsonyabb munkabérének a megállapítása, mint hogy azonban a részleges kísérlet tapasztalatai azt mutatták, hogy egy ilyen rendelkezés csak károsan befolyásolná a tanoncenevelést, emélfogva az iparban alkalmazott tanoncok legalacsonyabb munkabérének megállapítását előző tervet elejtik.

Higany-gőzgép a gyakorlatban. L. R. Emmet ajánlata folytán a „Normandie” nevű óceánjáró vizgőzkazánjait higanygőzkazánokkal fogják pótolni, illetve kieserélni. A higanygőzkazánokat maga Emmet találta fel. Tervei szerint a Normandie 29 vízszintes kazánját 72 higanygőz-kazánal cserelelik fel. A fentalálót szerinte ezzel 11.000 köbméter hajtóteret takarítanak meg, 1700 tonnával könnyítik meg a hajó önsúlyát és azonkívül garanciát vállal egy 38%-ot kitevő fűtőanyag megtakarításra is. Ez a megtakarítás pedig egyetlen olyan útnál, melyet a hajó Cherbourg és Newyork között tesz meg, nem kevesebb, mint 330 tonna olajat tesz ki. Mint mellékeredményt még azt is garantálja a fentalálót, hogy a hajóórás gépeinek jelenlegi 190.000 lóeréjét 190.000 lóerőre fokozza.

A hódító magnézium. Az utolsó években az ipar minden terén nagy tért hódít a magnézium és ötvözeite. A alumíniumnál kisebb specifikus súlya — 1 liter magnézium csak 1,74 kg-ot nyom — könnyű megmunkálhatósága, de különösen ötvözeinek nagy szilárdsága, egyre nagyobb elterjedést biztosít számára. Különösen alumínium, cink- és mangánötvözeite váltak szinte nélkülözhetlenné a különféle készülékek gyártásánál, a finom mechanikában, az automobil- és repülőgépiparban. De az elektromos gépek gyártásánál is általánosan használják már, különösen ottan, ahol egyes géprészeket a magnetikus behatásokkal szemben megóvni szükséges.

Milyen hosszú hát egy méter? Tudjuk, hogy a föld délkörének negyvenmilliomod része. Tehát egy negyvenmilliomod része annak a képzeltbeli körnek, melyet az északi sarktól kiindulva, egyenes vonalban a déli sarkon keresztül, a földgömböt megkerülve s a kiinduló ponthoz visszatérve húzhatunk. A francia nemzetgyűlés 1790 május havában hozott határozata értelmében történt meg az első mérés. Egy úgynevezett szélességi fokmérés, melyet francia tudósoktól álló expedíció, Barcelóna és Dunkerque között eszközölt. Teljes kilenc esztendeig tartott, amíg a mérésekkel, számításokkal elkészültek, míg végül 1799 december 10-én elkészült a mérések eredménye, „az igazi végleges méter”, melynek hossza 443.296 párisi vonaléval volt egyenlő. Ezen eredmény alapján készítette el az első „hiteles” métert Lenoir francia fizikus platinából. Az ösméternek x alakú keresztmetszete van és az olvadó vas hőfokán pontosan 1 méter volt, az akkori ismeretek szerint. Ez az

„ösméter” még ma is meg van. Pontosán olyan hosszú, hogy a két vége közötti távolság a méter hosszúságával egyenlő. Később az ösméter után platina-iridium ötvözetből még negyven darab másolatot, méterprototipusokat készítettek, különböző olyan országok számára, melyek a méterrendszerrel s ezzel együtt a tízedesrendszert bevezették. Ezen prototipusok azonban hosszabbak egy méternél s a rudakon bevésést vonásokkal van a méter valódi hosszúsága megjelölve.

Nomsokára ezután Bessel, a híres német csillagász bizonyította, hogy ez a francia méter nem valódi méter. Szerinte túlrövid. Állítólag a délkört nem mérték helyesen s így az eredetileg 433.296 párisi vonásban meghatározott méterhosszúság valójában 443.334 párisi vonás. Ezzel megkezdődött egy tudományos vita, mely több mint 100 éve tart, de még ma sincs befejezve és előreláthatólag nem is lesz soha. A méter pontos meghatározása ugyanis csak relativ lehet, mindig a mindenkori emberi tudás állása szerint és annak fejlődésével arányban. Minthogy pedig az emberi tudás állandóan halad, sőt napjainkban valósággal rohan, a kérdésre pontos és végleges választ nem remélhetünk.

Azonban a tudományos megállapítások és viták nem változtattak azon a tényen, hogy az emberiség egy ösméterrel rendelkezett s hogy ezen ösméter mintájára készült minden nemzet méter-prototipusa. Gyakorlatban tehát volt egy egységes mérték, melyhez az egész világ igazodhatott és minden mértékegységét ehhez igazíthatta. De ez a feltevés sem állta meg helyét. Mikor Lenoir az ösmétert elkészítette, a mechanika még gyermekeipókban járt. Pontosabb műszerek mellett kiderült, hogy a méteri megtestesítő páleca végei még csak nem is állnak egymáshoz párhuzamosan. A páleca végei is megkoptak némileg az eltelt évszázad folyamán s precíziós műszerek kimutatták, hogy a végek különböző részei nem egyenlő hosszúságúak. Még rosszabb lett a helyzet a méter prototipusoknál. Ezen méterpálcákon ugyanis a méter kezdete és vége, valamint a felosztások bevésést vonalakkal lettek megjelölve. Ezek a bevésést vonalak azonban a mérőmikroszkóp alatt széles és durva szalagoknak látszanak, úgy, hogy senkinek sem tudta, voltaképpen hol kezdődik és hol végződik a méter a prototipusokon?

A laikus talán hajszálhasogatásnak minősíti azt az igyekezetet, hogy a méter valódi hosszúságát hajszálpontosan kívánjuk tudni. De a műszaki világ már régen túl van a „hajszálpontoságon” is. A hajszálpontoság már nem elég, mert a technika és mechanika már század-, sőt ezredrészmilliméterekkel dolgozik. A hajszál tehát egy durva és vastag kötélen ezen méretekhez képest. Ha nem állnának ilyen precíziós műszerek rendelkezésre, akkor nem lehetne egyetlen üzemnek sem tömeggyártásra berendezkedni s a többek között nem lehetne aránylag olcsó pénzért kintűnő kerékpárokat, automobiloikat, rádiókészülékeket s egy sereg olyan közhasználatban levő iparcikkeket beszerezni, melyek nélkül ma már el se tudjuk képzelni az életet. Tehát szüksége van a világnak arra, hogy a méter jelenlegi pontos hosszát illetőleg az egész vonalon bizonyosság uralkodjék. Az eddigi méter-mértékek azonban a legjobb esetben is 2-3 ezredrészmilliméter eltérést mutatván, új méterhosszúság-meghatározó után kellett nézni. Ezt az új mérőt meg is találták, még pedig a fény alakjában.

Már az 1893. évben azzal próbálkozott meg az amerikai Michelson, hogy a métermérték pontos meghatározásának nehézségeit egy végtelenül apró, de ezzel szemben soha meg nem változó természetes hosszúsággal, a fényhullámhosszal küzdje le. Tudjuk, hogy minden létező szín fénye egy meghatározott és törvényszerű hosszúságú fényhullámot boesát ki magából, illetőleg ezen hullámok útján terjed. Így pl. leghosszabb hullámai vannak az emberi szemnek láthatatlan infravörös fénynek. Ez után következnek egyre rövidülő hullámhosszúságokkal a nekünk látható színek, míg a színskálát a mi szemünknek szintén láthatatlan ultraviola sugarak zárják le, a legkisebb hullámhosszal.

Michelson a méter megméréseire azt a vörös vonalat használta, melyet a spektroskopban a kadmiumgőz idéz elő. Megállapítása szerint egy méter hosszúsága pontosan 1.552.734.75 olyan fényhullám hosszúságával egyenlő, melyet a kadmium vörös lángja boesát ki magából. Am

3-6
tonna terhet
rossz úton is szállíthat
1-2 lóval

OK
Légengörgő
lovashocsin

Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG,
BUDAPEST, VI., VILMOSCSÁSZÁR-ÚT 31.

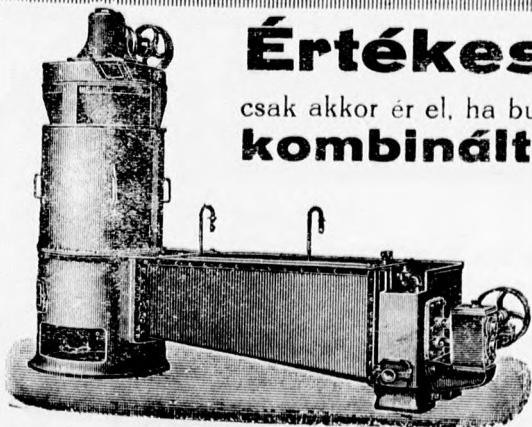
Képviselet: **KÁLMÁN JÓZSEF**
BUDAPEST, V. KÁLMÁN-UTCA 14.

bármennyire zseniális és csodálatraméltó volt is az amerikai tudós megállapítása, mégis fordulhatnak elő parányi eltérések, mert a kadmiumfény összetétele még sem abszolút egységes. Ismét német tudósok voltak azok, akik rámutattak erre a parányi hiányosságra és egy még tökéletesebb mérőeszközre tértek át. Ezt a rendszert az izzásig hevített Krypton fényben találták meg. Köztudomás szerint a Krypton egy nemesgáz, mely végtelen kis mennyiségben, a Neon és Xenon társaságában van jelen légkörünkben. Nem írjuk le, hogy milyen fáradságos és komplikált eljárások voltak szükségesek a rendelkezésünkre álló méterprototipusok valódi hosszúságának pontos megállapításához, csak annyit említünk, hogy az a kryptonfény-mérőlámpa, melynek segítségével a németországi méterprototipus valódi hosszúságát megállapították, csak cseppfolyós levegőben ég. Végeredményben azt állapították meg, hogy a németországi méter valódi hosszúsága 1.005 méter, azaz a Németország birtokában levő métermérték öt ezredrészmilliméterrel hosszabb, mint kell.

Ezzel azonban még nem zárult le a vita. Bizonyára fognak még tökéletesebb hosszúság-meghatározót is találni, de tökéleteset, meg nem dönthetőt soha. Mert ember nem, csak az Isten tud tökéleteset alkotni.

Járművek korai pusztulását semmi sem sietteti annyira, mint a rossz utak. A kerekek szakadatlan ütődése és csapódása az úttest egyenetlenségeihez, a folytonos rázkódás, mely ennek következtében keletkezik, nemcsak a kerekeket teszi tönkre idő előtt, hanem a rázkódás a járművekre is áttérjed, a csapágyak korai kikopását, tengelytörést rugók pusztulását okozza. Azért olyan fontos úgy az iparra, mint kereskedelemre, de az idegenforgalomra is a jó karban tartott és jól megépített úthálózat. Ezt különben a legtöbb állam már belátta és tanulságait levonta. Az utakra fordított költségek a nemzetgazdaság más terein bőségesen megtérülnek.

A beruházási program keretében — mint értesülünk — a hazai útviszonyok feljavítására is remény van, különösen Ruszinszko határáterével, ahol az útépítő-anyag bőségben van.

Értékes, szép és sütőképes lisztek

csak akkor ér el, ha búzáját mossa. A legkisebb malom részére is gyártunk tökéletesen dolgozó, kevés vizet igénylő kombinált

buzamosógépet.

Ismertetőt díjmentesen küldünk.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rt. Budapest, VI., Váci-út 19.

Sürgőny cím: „Emag”

Telefon: 298-960

Olajipari abraktakarmányok szokványai.

— I. folytatás. —

7. § Ha a 6. § 1-6. pontjában megjelölt hiányok jelentékenyebbek az ott meghatározott %-os határnál, vagy ha a határ számszerűen nincs megjelölve, a hiány nagyobb mérvben állapítható meg, akkor a vevő az árut megfelelő értékvesztéssel köteles, az áruüzleti szokások 54. szakasza határozataival ellentétben, a következő esetekben átvenni:

1) Ha a 6. § 1. pontjában említett természetes tisztatlanság jelentékenyebb mérvben fordul elő, de az áru értéki határára és etethetőségére káros hatást nem gyakorol és az áru értékét 5%-nál nem nagyobb mérvben csökkenti.

2) Ha a 6. § 2. pontjában említett idegen olajmag maradvány jelentékenyebb mérvben fordul elő, de az áru értéki határára és etethetőségére káros hatást nem gyakorol és az áru értékét 5%-nál nem nagyobb mérvben csökkenti.

3) Ha a 6. § 3. pontjában említett föld és homok együttevő 2%-nál több ugyan, de 3%-nál nem több.

4) Ha az áruban a 6. § 4. pontjában körülírt határon túl több a tört pogácsa ugyan, de az a törmelék, mely csak zsákolva szállítható el, vastag pogácsánál (a) pont) az összsúly 20%-ánál, vékony pogácsánál (b) pont) 3%-ánál nem több.

5) a) Ha a szavatolt belértékű árunál a szavatolt nyersproteinből és nyerszsírból a hiány 1/2%-nál nagyobb, de legfeljebb 2%. — Ez esetben a vevő az árut az egész hiány után számítandó arányos értékvesztéssel megterítéssel együtt meg köteles átvenni.

b) Ha szokványárúnál a kötelező, nyersproteinből és nyerszsírból a hiány 1/2%-nál nagyobb, de legfeljebb 5%. Ez esetben a vevő az árut az egész hiány után számítandó arányos értékvesztéssel megterítéssel együtt meg köteles átvenni. (P. o. zsírdús pogácsánál a kötelező nyersprotein és nyerszsír együtt 40%, ha csak 39%-ot tartalmaz a szállított áru, a terítés 1:40=2,5%.)

6) Ha a repceből készült olajipari abraktakarmány 0,3%-nál nagyobb mérvben mustármagolajat fejleszt, anélkül, hogy ez az árunak takarmányozásra való felhasználhatóságát lényegesen befolyásolná.

C) *Oly minőségű hiányok, amelyek fennforgása esetén a vevő az árut visszatarthatja.*

8. §. I. Ha belföldi áru szállítása van kikötve, külföldi áru, még ha Magyarországi régi területről származott is, nem szállítható.

II. Zsírdús áru helyett zsírszegény, zsírszegény áru helyett zsírdús nem szállítható.

III. Nem szállítható továbbá

1) oly áru, amely nem egészséges, penészes, dohos, elégett, túl van pörköltve, nem abból a magfajtából van gyártva, mint amilyen elnevezés alatt eladott és bármely oknál fogva takarmányozási célra alkalmatlan.

2) nem szállítható olyan áru, amely együttevő 3%-nál több földet és homokot tartalmaz.

3) nem szállítható olyan áru, amely az állatok egészségére ártalmas, mérgező hatású alkatrészeket (p. o. ricinus-, beléndekmag stb.) alkatrészt tartalmaz.

4) nem szállítható olyan áru sem, mely az állatok egészségét veszélyeztető vasdarabot, szegeket stb. tartalmaz.

6) nem szállítható olyan repcefogácsa, amely oly mérvben fejleszt mustármagolajat, hogy ez az árut takarmányozásra alkalmatlanná teszi.

7) Nem szállítható az áru akkor, ha benne a) szavatolt belértékű áru eladása esetén a kikötött 2%-kal kevesebb a nyersprotein és nyerszsírtartalom százalékos összege.

b) szokványáru eladása esetén az 5. §-ban meghatározott mennyiségnél 5%-kal kevesebb a nyersprotein és nyerszsírtartalom együttes mennyisége.

Ez utóbbi esetben azonban a vevő az árut a 7. § 5. pontjában körülírt módon kiszámítandó értékvesztéssel átveheti, de átvenni csak az esetben köteles, ha a szerződésben erre az esetre kifejezetten átvételi kötelezettséget vállalt.

(Folytatjuk).

IV. Zsírdús áru helyett zsírszegény, zsírszegény áru helyett zsírdús nem szállítható.

V. Nem szállítható továbbá

1) oly áru, amely nem egészséges, penészes, dohos, elégett, túl van pörköltve, nem abból a magfajtából van gyártva, mint amilyen elnevezés alatt eladott és bármely oknál fogva takarmányozási célra alkalmatlan.

2) nem szállítható olyan áru, amely együttevő 3%-nál több földet és homokot tartalmaz.

3) nem szállítható olyan áru, amely az állatok egészségére ártalmas, mérgező hatású alkatrészeket (p. o. ricinus-, beléndekmag stb.) alkatrészt tartalmaz.

4) nem szállítható olyan áru sem, mely az állatok egészségét veszélyeztető vasdarabot, szegeket stb. tartalmaz.

6) nem szállítható olyan repcefogácsa, amely oly mérvben fejleszt mustármagolajat, hogy ez az árut takarmányozásra alkalmatlanná teszi.

7) Nem szállítható az áru akkor, ha benne a) szavatolt belértékű áru eladása esetén a kikötött 2%-kal kevesebb a nyersprotein és nyerszsírtartalom százalékos összege.

b) szokványáru eladása esetén az 5. §-ban meghatározott mennyiségnél 5%-kal kevesebb a nyersprotein és nyerszsírtartalom együttes mennyisége.

Ez utóbbi esetben azonban a vevő az árut a 7. § 5. pontjában körülírt módon kiszámítandó értékvesztéssel átveheti, de átvenni csak az esetben köteles, ha a szerződésben erre az esetre kifejezetten átvételi kötelezettséget vállalt.

(Folytatjuk).

VI. Zsírdús áru helyett zsírszegény, zsírszegény áru helyett zsírdús nem szállítható.

VII. Nem szállítható továbbá

1) oly áru, amely nem egészséges, penészes, dohos, elégett, túl van pörköltve, nem abból a magfajtából van gyártva, mint amilyen elnevezés alatt eladott és bármely oknál fogva takarmányozási célra alkalmatlan.

2) nem szállítható olyan áru, amely együttevő 3%-nál több földet és homokot tartalmaz.

3) nem szállítható olyan áru, amely az állatok egészségére ártalmas, mérgező hatású alkatrészeket (p. o. ricinus-, beléndekmag stb.) alkatrészt tartalmaz.

4) nem szállítható olyan áru sem, mely az állatok egészségét veszélyeztető vasdarabot, szegeket stb. tartalmaz.

6) nem szállítható olyan repcefogácsa, amely oly mérvben fejleszt mustármagolajat, hogy ez az árut takarmányozásra alkalmatlanná teszi.

7) Nem szállítható az áru akkor, ha benne a) szavatolt belértékű áru eladása esetén a kikötött 2%-kal kevesebb a nyersprotein és nyerszsírtartalom százalékos összege.

b) szokványáru eladása esetén az 5. §-ban meghatározott mennyiségnél 5%-kal kevesebb a nyersprotein és nyerszsírtartalom együttes mennyisége.

Ez utóbbi esetben azonban a vevő az árut a 7. § 5. pontjában körülírt módon kiszámítandó értékvesztéssel átveheti, de átvenni csak az esetben köteles, ha a szerződésben erre az esetre kifejezetten átvételi kötelezettséget vállalt.

(Folytatjuk).

A Konjunktúrakutató Intézet legutóbbi negyedévi jelentésében olvassuk a következő érdekes adatokat: Az 1938-39-i gazdasági év első felében a mezőgazdasági helyzet kedvezően alakult. A mezőgazdasági lakosság vásárlóereje 16%-kal volt nagyobb, mint az 1937. gazdasági év második felében. Ez az emelkedés a magasabb bérések mellett főleg annak köszönhető, hogy a búzáarak — a nagyobb termés dacára — magasban voltak megállapítva s így ellensúlyozták annak hatását, hogy a kivitelei lehetőségek csökkentek s a takarmánycikkek megdrágultak. Külkereskedelmi forgalmunk 1938. év elejétől tartó csökkenése tovább folytatódik és az 1938. év utolsó negyedében — az előző évhez képest — a kivitelben 19%, a behozatalban 10% csökkenésben nyilvánul meg. Ezen időszakban kiviteli többletünk csak 9 millió pengőre ruggott az előző év hasonló időszakának 26 millió pengős többletével szemben. Az iparvállalatok terhei érzékenyen emelkedtek. A fizetési szabadság és a családi pótlék a bérkiadásokat általánosságban 4-5%-kal növelték. De erősen növelték a kiadásokat a minimális munkabérek bevezetése is. Ugyancsak új és nagy terhet okoz az iparvállalatoknak a legvédelmi törvény rendelkezéseinek keresztülvétele is. Mindezt a malomipar sokkal inkább érzi, mint bármely más iparág, mert a malomipar nincsen abban a helyzetben, hogy költség-többleteit akár a legesekelyben mértékben is áthárítsa. A törvényesen maximált őrlési vám-százalék ugyanis ezt lehetetlenné teszi.

Cseh-Morvaország gazdasági jelentősége számokban. A legutóbbi események következtében nemet protektorátus alá került cseh-morva tartományok — az 1938 októberben átadott Szudétavidék figyelmen kívül hagyásával — kiterjedése 49.302 négyzetkilométer; lakosainak száma 6.804.354. A lakosságból 1.98 millió mezőgazdasággal, 3.16 millió iparral foglalkozik. Mezőgazdasági jelentősége még a következő adatokban nyilvánul: szántóföld 2,6 millió hektár, melyből 354.795 hektáron búzát, 495.374 hektáron rozsot, 536.223 hektáron kapás-növényeket és 436.719 hektáron takarmányneműket termeltek. Termeltek továbbá 4,205 hektár szántóföldön 46.500 q komlót is. A termőgyümölcsfák száma 32.597 millióban, 818.760 q alma- és 528.051 q szilvatermésrel van kimutatva. Bor- és dohánytermelése is jelentékeny. Tekintélyes cukorrépatermelése, valamint annak révén, hogy a protektorátus folytán 61 cukorgyár jutott német fennhatóság alá, Németország a világ legnagyobb cukorexportáló államai közé került. A németországi vajhiány is jelentékeny mértékben enyhülni fog, annak következtében, hogy a tartományban 140 tejüzem dolgozik, mely az 1936-37. gazdasági évben kerekén 170 millió liter tejet és 68.000 q vajot termelt.

Új gépjárműveknek a m. kir. honvédség ideiglenes használatára történő átengedése alóli mentesítése. A m. kir. honvédelmi miniszter a 15.241/eln. 18-1939. számú rendeletével az 1939 március 16. napja után üzembehelyezendő gyári új személygépkocsikat, tehergépkocsikat, vontatókat, pótkocsikat és motorkerékpárokat a m. kir. honvédség állományának jelenlegi felemelésével kapcsolatos ideiglenes használatra való igénybevétel alól mentesítette.

CSILLAG GYULA
SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁRA

BUDAPEST, V., TISZA-UTCA 8.
TELEFONSZÁM: 291-575.

**Szivattyuk,
Fecskendők,
tűzcsapok,**
Altalaj-, Feltalaj-,
Víz-, Gáz- és Fűtési
tolózárak.

Állandóan nagy készlet!
Olcsó árak! Kérjen árajánlatot!

Amit nem tudunk megmagyarázni. Egy mechanikusműhely vezetőmérnöke nemrégiben igen érdekes dologra jött rá. Vékony vaslemezbe furtak apró lyukakat. A rozsdamentes acélfúró 70 mm hosszú és 1/8" átmérőjű volt. A fúró spirálrészének hossza 41 mm. A fúró kerületsebessége percnként 21 métert tett ki és fordulatonként 0,1 millimétert haladt előre az anyagban. A fúró éle már 8 lyuk fúrása után használhatatlanná vált s a fúrót cserélni kellett. Mikor azonban egyúttal hasonló átmérőjű, de csak 29 mm hosszúságú olyan fúrót tettek a fűrőgépre, melynek spirálja 17,7 mm hosszúsággal bírt, 400 lyuk fúrása után a fúró éle észrevehető változást nem mutatott. A kísérletet többen és többször is megismételték, hasonló eredménnyel. Semmiféle számítás, semmiféle más ok ezt az eredményt nem igazolja. Még csak elfogadható feltevés sincs, amely ezt a tűneményt megmagyarázni képes volna. Eddig a legkiválóbb szaktudósok is hiába törték fejüket rajta.

Malmi zártszám, Romániában. Az exportállamok közül az első volt Románia, amely a szintén túlméretezett malomiparában zártzámmot rendelt el. A román malmi zártzámmrendelethez külön érdekessége, hogy az új malmok létesítése iránti kérvényeket nem a minisztériumok, hanem a központi búzaértékesítő hivatal bírálja el, amely a kormányynak és hatóságoknak e tekintetben mindenkor tanácsadó szerve.

A magyar malmi érdekképviseletek évek óta küzdenek azért, hogy a malmok sorsa felett történő döntésekben legalább mint tanácsadó szerv, bevonassanak és legújabbban azért is, hogy az új malmok és daralók felépítése iránti kérelmek bírálatánál ugyanilyen szerepben résztvehessenek, azonban mindezekig nem sikerült azt elérni, amit a román malmok a saját zártzámmrendelethez megszületése pillanatában maguknak biztosítottak.

Romániában — beleértve a megszállott területeket is — 15.000 üzemben lévő malom van, azonban ezek közül alig 2000 azon malmoknak a száma, amelyben tisztítóberendezés, hengerek és sikszita van. A területileg és lélekszámmra megnagyobbodott Románia malomipara ezen 2000 komoly malommal is — amelyek főként a Bánátban vannak — túl van méretezve és még itt is szükségessé vált egy szigorú malmi zártzámmrendelet, hogy ne volna tehát nálunk szükség, ahol a visszatért Felvidék malmainak beszámításával ma már több, mint 4000 komoly malom létezik.

A gyermeknevelési pótlék nem számítható be a javadalmazásba. A MABI igazgatósága kimondta, hogy a társadalombiztosítási díj-fizetés szempontjából a gyermeknevelési pótlék nem számítható be a munkavállalók javadalmazásába. Az ügyvitel ugyan már előbb is erre az álláspontra helyezkedett, de az igazgatóság csak most döntötte el véglegesen a kérdést.

Fémek, ércek, ötvözetek. A technikában csak nagyon ritkán használnak tiszta fémeket. A vastól és acéltól kezdve a nemesfémekig, csaknem kizárólag csak ötvözetek kerülnek megmunkálásra. Ezen ötvözetekből számtalan fajta van használatban, mert tudvalevőleg minden célra más és más ötvözet a legmegfelelőbb. Miután pedig az ipar nap-nap után újabb feladatok megoldására törekszik, az ötvözetek száma is folytonosan növekedik. Tengelyek p. o. olyan csapágyakban futnak, melyek csapágyfémekkel vannak kibélelve, kiöntve. Ezek többnyire ólom- és bronzötvözetek. Céljuk az, hogy a forgó tengelyhez simuljanak, anélkül azonban, hogy ezáltal túl magas hő fejlődjen. Ezen évtizedek óta használt csapágyfémeknek most rövidesen erős konkurrensre fog támadni egy újonnan feltalált csapágyfém. Ez egy ezüstből, kadmiumból és rézből álló ötvözet, mely nem csak, hogy olcsóbb, mint az eddig használatos csapágyfémek, hanem bamarodás ellen is sokkal ellenállóbb. Főelőnye azonban abban áll, hogy magas hőmérséklet okozta tartós felmelegedéssel szemben is csak kevéssé érzékeny. Az új csapágyfémeket egy olyan tengelynél próbálták ki, mely 200 órán át percnként 3500 fordulatot végzett, mielőtt a hőmérséklet 120 Celsius fokra emelkedett, anélkül, hogy a csapágyfém bármilyen történet volna, vagy hogy a csapágyfém megsérült volna. Hasonló körülmények között az eddig ismert és használt csapágyfémek kiolvadtak, vagy súlyosan megsérültek.

GONDOS MOLNÁR ÜZEMÉBEN
EMERGÉ
gumitextil-hajtószíjat használ
LÁTOGASSA MEG PAVILLONUNKAT A MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSON

FŐMOLNÁROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KÖZLEMENYEI

A választmány ülését kénytelenek voltunk április 2-ára halasztani, arra való tekintettel, hogy a mezőgazdasági vásár is elhalasztott egy héttel, viszont ha ezt nem vettük volna tekintetbe, úgy a felutazók nem vehették volna igénybe a vásárral kapcsolatos utazási kedvezményt. A választmányi ülés tehát április 2-án, délelőtt 10 órakor Budapesten, a Vegyes Ipartestület IX., Ferenc-körút 29. alatti tanácskozó termében lesz megtartva. A tárgysorozat fontosságára való tekintettel nemcsak a rendezés, hanem a választmányi pónitárgy megjelenésére okvetlenül számít az elnökség.

Országos elnökünk üdvözlése. Abból az alkalomból, hogy Szövetségünk országos elnökét: görögói és toporei Görgey István dr. országgyűlési képviselőt a finn köztársaság elnöke magas kitüntetésben részesítette, a Szövetség nevében elnökségünk írásban fejezte ki szeretesekevátait.

A Szövetség önképzőköri munkásságának elismerése. A Törökszentmiklósi működő önképzőkör agilis jegyzője: Fülöp Imre molnár a következő levelet intézte ügyvezető elnökünkhöz:

A törökszentmiklósi molnárak nevében hála köszönetemet és nagyrabecsülésemet fejezem ki Elnök úr iránt, amiért a FOSZ-t megalakította és ezáltal lehetővé tette, hogy annak kebelében a tanulni akaró molnárság önképzőköreit létesíthessen, hogy ezekben kiváló szakemberek által tartott előadásokból mi molnárak oly értékes szakmai dolgokat tanulhassunk meg, amelyekkel a gyakorlatban sohasem találkozhatunk és amelyeket csakis költséges tanfolyamokon tanulhatnánk meg. Mindezeket elsősorban Elnök úrnak köszönhetjük és azoknak a kiváló főmolnároknak, akik szatidásukat és tapasztalataikat nem hét lakat alatt őrzik, hanem azt a tanulni akaró fiatalabb molnárság javára és tanítására fordítják.

Ilyen önzetlen, időt, fáradságot nem kimélő kiváló szakember a mi önképzőkörünknek első szakelőadója: Deák Illés szolnoki főmolnár, aki anyagi áldozatokat hozva jött el ismételtlen is hozzánk, hogy részünkre szakelőadást tartson, s akinek a diagramm-szerkesztésről szóló előadásorozatát az összes helybeli molnárak a legnagyobb érdeklődéssel kísérték végig.

A m. kir. Gabona- és Lisztkísérleti Allomás levélben fejezte ki köszönetét Szövetségünk elnökségének néhai Hankóczy Jenő elhunyt felett részvétnyilatkozatunkért.

A törökszentmiklósi molnárak önképzőkör április 2-án a szokott helyen és időben ülést tart.

Hozzászólás az iskolamalom tervéhez

Siklóssy Gyula főmolnár kartársunknak az iskolamalomról szóló — a szaklapban megjelent — fejtegetését örömmel olvastam. Örömmel látjuk mi gyakorlati molnárak, hogy egy gerinces főmolnár milyen életrevaló formában foglalkozik a molnárak továbbképzésével. Helyes volna, ha az elgondolásra bekapcsolódna a Főmolnárak Országos Szövetsége is és nem volna szegény, ha ilyen hasznos tervek kivételében anyagiakban is támogatnók a szövetséget.

Szövetségünkért, továbbképzésünkért és jó barátunkért a Magyar Molnár Lapjáért anyagi áldozatot is kell hoznunk, hogy mielőbb hozzá lehessen fogni az iskolamalom megépítéséhez.

A szövetség keretében egy akciót kellene indítani „Molnár a molnárrért” címmel és ha minden tag úgy gondolkozik, mint én, gyorsan megvalósul Siklóssy Gyula főmolnár úr terve s büszkén tudnánk nézni azoknak a főmolnár és molnár kartársaknak, akik a szövetségen kívül azt várják, hogy mások harcoljanak ki minden eredményt részükre is.

Felkérem a szaklap útján a szövetség összes tagjait, hogy a javasolt akció megindítását tegyék lehetővé, akik pedig még nem tagjai a szövetségnek, tömörüljenek a szövetség zászlaja alá, mert közeledik az idő, amikor büszkén megjelenezhettek Vörös Gyula és Siklóssy Gyula főmolnárokat a gerinceseket, akik jól tudják, hogy az idő pénz és nem hagyják az időt kérsni.

(Borsodivánka)

Kérészy Barnabás vezetőmolnár.

A Főmolnárak Országos Szövetsége alapszabályai

(IV. folytatás.)
13. §.

A választmány minden határozata a Szövetség hivatalos lapjában való közzétételt követő naptól számított 15 napon belül a közgyűléshez fellebbezhető. Ez a fellebbezés írásban nyújtandó be az elnökhöz. A fellebbezés tárgyalása a Szövetség legközelebbi rendes közgyűlésén történik, ha csak az erre alapszabály szerint jogosultak rendkívüli közgyűlés egybehívását nem kívánják. A választmánynak a tagok törlesztése és kizárására vonatkozó határozatai a Szövetség hivatalos lapjában csak jogerőre emelkedés után tehetők közzé. Az idevonatkozó választmányi határozatok közlésére egyébként a 9. §. utolsó bekezdése irányadó.

A választmányi hatáskörébe tartozik:
a) Határozathozatal mindazon kérdésekben, melyeket jelen alapszabályok nem utalnak a közgyűlés hatáskörébe, vagy amelyeket a választmány nem utal az elnökség hatáskörébe. Az elnökség munkakörének ellenőrzése.

b) Indítványok a közgyűlés elé. Közgyűlések egybehívása.

c) Bizottságok megalakítása szükség szerint. (Pl. szervezőbizottság megalakítása.) E bizottságok hatáskörének és működési módjának megállapítása és működésének ellenőrzése.

d) Utalványozás a közgyűlés által jóváhagyott költségvetés keretén belül korlátlanul, a költségvetés keretén kívül pedig legfeljebb P 1000 azaz ezer pengő erejéig.

e) Határozathozatal a tagok törlesztése és kizárására irányuló indítványok fölött.

A választmányi üléseiről jegyzőkönyvet kell felvenni, amely jegyzőkönyvnek az ülés lényeges mozzanatait kell tartalmaznia. Az ülésen résztvevő választmányi tagok neve felsorolandó. Az így felvett jegyzőkönyvet az ülés elnöklőjének és jegyzőkönyvvezetőjének aláírása után az elnöklő által az ülés elején kijelölt két választmányi tag hitelesíti.

14. §.

A számvizsgálóbizottság.

A három tagból és két póttagból álló számvizsgálóbizottságot a közgyűlés egy-egy évre választja meg a Szövetség rendes tagjai sorából. A számvizsgálóbizottság tagjai e megbízásuk időtartama alatt sem a választmánynak tagjai nem lehetnek, sem más tisztséget be nem tölthetnek.

A számvizsgálóbizottság kötelezettsége a pénzügyi ügykezelés és a könyvelés időnkénti — de évente legalább egy ízben való — gyökeres ellenőrzése, amiről minden esetben jegyzőkönyvet kell felvenni. A számadási év lezártával pedig az évi zárszámadást és a pénzügyi évről vonatkozó okmányokat, naplókat és egyéb iratokat részletesen megvizsgálni és vizsgálati eredményéről a közgyűlésnek írásban jelentést tenni tartozik. Amennyiben pedig évközben észlel valamilyen szabálytalanságot, azt az elnökségnek, fontosabb esetben a külön összehívandó rendkívüli közgyűlésnek szintén bejelenteni köteles.

(Folytatjuk.)

MÁVAG barnaszéngenerátor
üzembiztos, robbanásmentes.
Nagy megtakarítás a fa-, faszén-, Diesel- és gőzüzemmel szemben.
Üzemben az ország minden részében.

MÁVAG
kőrforgó-, turbina- és dugattyús szivattyúk, duplex gőzszivattyúk, víz- és gőzszivattyúk, tolvárak, csapok.
Ismerdetes, mernöki látogatás díjtalan.

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete R. T.
Budapest, VIII., Múzeum körút 18. Tel. 133-394

Mielőtt cséplőgépet, vagy traktort vásárolna, tekintse meg raktárunkat

Nagy választék minden nagyságu új és használt cséplőgépekben és traktorokban.
Használt cséplőgépet és traktort becsereéljük vagy megvásároljuk! Kérjen ajánatot!

Szántógépkereskedelmi kft.
Budapest, V., Alkotmány-u. 20. Tel.: 120-921
Raktár: Váci-út 116. sz. Arbocz-utca sarok

HIREK

— **Horthy Miklós kormányzó úr főmelméltósága nyitja meg a Mezőgazdasági Kiállítást.** A rendkívüli események miatt egy héttel elhalasztott budapesti mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár március 29-én, szerdán nyitja meg a megnagyobbodott ország és a külföld százezernyi látogatója előtt kapuit, hogy beszámoljon a magyar gazdák elmúlt esztendői munkásságának szép eredményeiről. Ezen a napon lesznek a bírálatok, amelyek eredményeinek megállapítása után

március 30-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr főmelméltósága ünnepélyes keretek között nyitja meg a kiállítást. A kormányzó úr megítélt látogatása ez évben is elsősorban a magyar gazdák eredményes, a nehézségeket szívós kitartással leküzdő munkásságának szól. A magyar gazdaközönség különös megítéltetésnek tekintti, hogy a kormányzó úr, úgyis, mint az ország első gazdája, a háború óta rendezett minden kiállítást eddig személyesen nyitott meg, kivéve a mult esztendőt, amikor multó gyengélkedése miatt maradt távol. Ez évben a kormányzó úr kiállítóként is részt vesz, kenderesi gazdasága piros tarka bikákat és mangalica-kanokat küld fel a kiállításra.

Március hó 30-án, délután megkezdődnek már a lovasmutatványok is, amelyek minden délután, sőt vasárnap délelőtt is megismétlődnek. A kiállítás április 3-án, hétfőn este zárja kapuit, így a husvéti szünidőre a fővárosba érkező bel- és külföldi vendégek is megtekinthetik. A kedvezményes visszautazás lehetősége húsvét hétfőig tart.

— **Kinevezések.** A Kormányzó Úr főmelméltósága a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére vitéz Zámory Károly mezőgazdasági kísérletügyi I. oszt. fővegyészt m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi igazgatóvá, a VI. fizetési osztályba kinevezte.

A m. kir. miniszterelnök 2881/1939. sz. rendeletével szilasi és pilisi Szilassy Béla dr. államtitkárt a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területek földbirtokrendezési kormánybiztosává nevezte ki.

— **Temesváry Imre dr. országgyűlési képviselő balesete.** Mint résztvevővel értesülünk, Temesváry Imre orsz. képviselőt, az Országos Malomszövetség illusztris elnökét, sajnálatos baleset érte. F. hó 19-én, vasárnap, Jaross Andor felvidéki miniszterrel autón Diósgyőrbe utazott egy politikai gyűlésre. Mikor az autó a diósgyőri vasgyárba megérkezett és Temesváry Imre az autóból ki akart szállni, olyan szerencsétlenül csapódott be az autó nehézsúlyú ajtaja, hogy több helyen eltörte ujjait. A helyszínen alkalmazott elsősegély után a gyűlés befejeztével Jaross miniszter Budapestre hozta autóján Temesváry Imrét s orvosi kezelésben már itthon részesül. A köztisztviselőben álló országos elnöknek mielőbbi gyógyulást kívánunk.

— **Gyászhir.** Eröss Viktor emléklapos főhadnagy, a III. o. katonai érdemkereszt a kardokkal, az ezüst és bronz Signum Laudis a kardokkal, a II. o. ezüst és bronz vitézségi érem, a Károly csapatkereszt tulajdonosa, a Vidéki Középmalmok Exportegyesülete és a Magyar Terménykereskedők Exportegyesületének titkára, illetve tisztviselője folyó hó 20-án, életének 53. évében, rövid szenvedés után, a Szent Kenet szentségével megerősítve, az Urban elhunyt. Földi maradványait folyó hó 24-én, délután 4 órakor a X. ker. új köztemető halottsházában a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint szentelték be és helyezték örök nyugalomra.

A meghaldogult korábban a debreceni központi forgalmiadóhivatal malomosztályának vezetője volt és Hajdu, valamint Bihar vármegye molnárai között, kedves, előzékeny modorával, igazságos és jóindulatú ténykedésével köztisztviselőt vívott ki magának.

Halálát hozzátartozói, számos tisztelője és barátja őszintén gyászolják.

— **A XI. Ipari Vásár Szegeden.** A m. kir. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter a szegedi XI. ipari vásár megtartását engedélyezte. A vásárt június 3-tól június 11-ig tartják meg és annak látogatói az államvasúton 50%-os díjkedvezményt fognak élvezni.

— **Hivatalos kimutatás szerint** a Német birodalom függő államadóssága február havában 649 millió márkával emelkedett és összesen 5914 millió márkára rug.

Az Országos Molnárgyűlés alkalmából április 1-én irodám egész nap nyitva van.

Zoltán Zsigmond
Országszerte ismert cégnél
Legjobban vásárol minden malmi cikket
Tegyen próbát, kérjen ajánlatot!
Arban, minőségben
Nem fog csalódní.
Budapest, V., Klotild-utca 14/b. Telefon: 119-374.

ZOLTÁN ZSIGMOND
a SVÁJCI SZITASZELYEMGYÁR RT.
THAL (Schweiz)
R. HOHL & Co. márka
képviselete és gyári lerakata

Kik kaphatnak felmentést katonai szolgálat alól? A legújabb rendelkezések szerint a katonai szolgálat alól felmentésüket első sorban a családfenntartók kérhetik. Családfenntartóként tekintetbe jöhetnek azok, akik keresetképtelen atyjukat, nagyjukat, özvegy anyjukat, vagy nagyanyjukat, keresetképtelen apósukat vagy özvegy anyósukat, teljesen árva kiskorú testvéreiket és féltestvéreiket, mint egyetlen hozzátartozók látják el és ha ebbeli családfenntartói kötelezettségüknek tényleg eleget is tesznek. A természetes anya törvénytelen fiának felmentését igényelheti. Mostoha-szüllőknek és egyéb rokonoknak felmentési igényük nincs, de ha a mostohaszülő a 19. éven aluli édes vagy féltestvérek eltartása érdekében kéri a toborzott felmentését, az igény megállapítható. Feleség eltartása érdekében a toborzott férj általában nem menthető fel. A felmentési kérvényhez családfenntartóknál családi értesítőt, vagyoni bizonyítványt, keresetképtelen családtagokról tisztiorvosi bizonyítványt, az eltartott családtagokról vagyontalansági községi bizonyítványt kell csatolni.

Öröklött mezőgazdasági birtok tulajdonosaiként felmentést kérhetnek azok, akik legalább hat katasztrális öröklött birtokukon gazdálkodnak. Kivételes esetekben a birtok 40 katasztrális hold nagyságig terjedhet. Feltétel, hogy a családban nincs más, aki a birtokot művelhetné. A kérelmeket az érdekeltektől hadkötelesek felavatása után a sorozóbizottság bírálja el.

Őszi búza eladás. A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium közölni teszi, hogy a mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtokról 7500 q, a bábolnairól 450 q, a gödöllői m. kir. koronauradalomból 600 q és a kompolti m. kir. állami uradalomból 1200 q, tehát összesen 9750 q őszi búza értékesítése céljából a m. kir. földművelésügyi minisztérium III. B. 1. ügyosztályában 1939. évi március 28-án d. e. 11 órakor írásbeli ajánlati versenytárgyalást fog tartani. Feltételek ugyanott tudhatók meg. A búza átvételének határideje május 15.

Malmi közgyűlés. Tóth Ferenc és Társai Gözmalom Rt. f. é. február 21-én tartotta rendes évi közgyűlését Makón. A közgyűlés jegyzőkönyvileg örökölte meg a társaság elhunyt elnökének id. Tóth Ferencnek emlékeztétét és elfogadta az igazgatóság által előterjesztett mérleget. A Társaság egyébként 28.012 P 04 f tiszta nyereséget mutat ki, ami a kedvezőtlen malmi jövedelmezőségi viszonyok mellett nagyon szép eredménynek mondható és a körültekintő vezetésről tesz bizonyosságot.

A felsőmagyarországi gyáriparosok a múlt héten Érsekújvárott konferenciát tartottak, ahol elhatározták, hogy újabb tanácskozásra f. hó 19-én Kassán fognak összeülni. Mint értesülünk, a kassai tanácskozást bizonytalan időre elhalasztották, tekintettel azokra a fontos eseményekre és várható változásokra, melyek a Kárpátalja visszaesatolásával kapcsolatban történnek.

Spanyolország búzavásárlása. A nemzeti Spanyolország megkezdte a gazdasági újjáépítést. Argentína — annak kapesán, hogy elismerte az új spanyol kormányt — mingyárt el is adott 2.000.000 q búzát, még pedig elég kedvező áron. A búza szállítását már meg is kezdték. A vételárát Spanyolország nagyrésztben ipareikkel fizeti meg.

A katonai szolgálatra bevonultak családtagjai családi segélyt kapnak. A hivatalos lap márc. 19-i számában jelent meg a honvédelmi miniszter és a pénzügyminiszter 13.440/eln. 18—1939 sz. rendelete, mely elrendeli, hogy rendkívüli családi segélyben kell részesíteni mindazon legénységi állományú egyéneknek családtagjait, akik bármilyen címen katonai szolgálatra bevonultak, vagy honvédelmi munkára igénybe vették. Segélyben csak arra valóban rászorultak részesíthetők. Csak a legénységi állományhoz tartozóknak és tisztességeknek, címzetes altiszti, vagy címzetes tisztjelölti rendfokozattal bíróknak — akkor is, ha karpaszományosok — van joguk családi segélyre. Valóságos őrmesterek és magasabb rangúak családja nem részesülhet segélyben. Családi segélyre vonatkozó igényt a bevonultaknak alosztályparancsnokságuknál, kihallgatáson, előszóval kell bejelenteni és kérniük.

Nem változik a németországi gabonagazdálkodási rendszer. Abból, hogy Németországban egy új Agrár-Import Kft.-t alapított a kormányzat, arra következtettek, hogy az ottani gabonakontsrukció alapos változáson fog keresztül menni. Ezzel szemben arról értesülünk, hogy ez az új behozatali társaság nem fog külön jogokat élvezni s hogy a gabonabehozatal tovább is az eddigi hivatalos szerv fogja intézni.

Végleges romániai termésbeeslés. A bukaresti földművelésügyi minisztérium legutóbb közzétett jelentése szerint Romániában az 1938. gazdasági évben 48.2 millió q búza, 5.2 millió q rozs, 8.3 millió q árpa, 4.6 millió q zab és 51 millió q tengeri termék.

Elnökválasztás a Nyiregyházi Ipartestületnél. A Nyiregyházi Ipartestület folyó hó 19-én, vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését. Az Ipartestület elnökévé egyhangúlag Lakner Béla nyiregyházi sütőmestert választották meg.

Az életnek nemcsak bajai és szenvedései, hanem örömei és szépségei is vannak, melyeket egyszerű eszközökkel is el lehet érni. Szorgalom, munka, takarékosság azonban nem elég ezek eléréséhez, hanem gondtalanság és vagyoni kell hozzá. Ez pedig gyorsan, váratlanul csak egy nagy nyereséggel érhető el. Most itt a lehetőség és alkalom. Április 4-én kezdődik az új 42. sorsjáték, venni kell egy sorsjegyet, mellyel számos középnyereséggel kivül 30, 40, 50, 60, 70, 100, 300, 400 ezer pengő is nyerhető. A sorsjegyek ára az összes hivatalos főárusítóknál: egész 28, fél 14, negyed 7, nyolcad 3.50 P.

Németország búzavásárlása Argentínában. Buenos-Airesből jelenti a Reuter-iroda, hogy Németország Argentínától 1.000.000 q búzát kötött le. A búza vételárát vasúti anyagokkal egyenlíti ki. A szerződést a napokban írják alá.

Búzatermelésünk az 1938. évben mintegy 27 millió métermázsára emelkedett. A eséplési eredmények alapján összeállított statisztikai adatok ugyanis mintegy 500.000 q búzahozamalmat többet eredményeztek, mint amennyire a termésbeeslések szerint számítani lehetett.

Liszt kivétel exkliringes államokba. Örvendetes jelenségről számolhatunk be a liszt-kivétel terén. Néhány exkliringes államba ugyanis megkönnyebbedett a kivétel lehetősége. Így Norvégiába és Angliába adott el néhány nagymalom nulláslisztet. Kisebb tételek egyéb nyugati államokba is mentek. Tekintettel arra, hogy a külföldön a nyersanyagárak mindenütt és általánosan emelkedtek, kilátás van további és nagyobb mennyiségű lisztexportra is.

A munkahely változtatásának korlátozása Ausztriában. A múlt héten jelent meg a birodalmi munkaügyi min. rendelete, mely megtiltja, hogy a régi Ausztria területén akár a munkaadó, akár a munkavállaló a törvényes formák és bejelentési kötelezettségek nélkül, illetőleg ezek befejezése előtt a munkaszerződési viszonyt felbontsa. A munkavállalónak nem szabad valamely munka teljesítését visszautasítani, vagy azzal késlekedni. Tilos valamely munkavállalónak arra való esabítás, hogy munkahelyét nagyobb munkabér és jobb munkafeltételek mellett a törvényes előírások és felmondás betartása nélkül otthagyja. A rendelet ellen vétők pénz- és szabadságvesztés büntetést kapnak.

A svájci búzaeladások majdnem teljesen megszűntek. Még a jóminőségű búzát sem lehet egyelőre eladni, noha hirt adtunk arról, hogy minőségbuzáért milyen szép árat lehetett elérni svájci viszonylatban. Remélhetőleg azonban mielőbb javulni fog a helyzet, mert kétségtelen, hogy Svájcban szüksége van még búzára, de a jelenlegi külpolitikai helyzet a vételkedvet hátrányosan befolyásolja.

A debreceni és kassai postaigazgatóságok új területi beosztása. A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 98.437/1939. IV. C. sz. rendeletével f. é. március 15-i hatállyal a debreceni m. kir. postaigazgatóság hatáskörébe utalta Ung vármegye, Bereg és Ugocsa vármegye és Szatmár vármegye visszacsatolt területeit, úgy, hogy ezen vármegyéknek összes postai szervei a debreceni m. kir. postaigazgatóság illetékessége alá fognak tartozni. — A kassai postaigazgatóság területe egyéb vonatkozásban egyelőre változatlan marad.

Magyar királyi Osztálysorsjáték

Játékterve nem változott.
88.000 sorsjegy. 44.000 nyeremény

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

700.000

Jutalom és nyeremények:

1 jutalom	400.000	pengő
1 nyeremény	300.000	pengő
1 nyeremény	100.000	pengő
1 nyeremény	70.000	pengő
1 nyeremény	60.000	pengő
2 nyeremény	50.000	pengő
2 nyeremény	40.000	pengő
1 nyeremény	30.000	pengő

stb. stb. aranypengő. Összesen közel **10 millió aranypengő készpénz!**

Húzás április 4-én kezdődik!

Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára:

Egész 28 pengő	Fél 14 pengő	Negyed 7 pengő	Nyolcad 3 1/2 pengő
-----------------------------	---------------------------	-----------------------------	----------------------------------

az összes főárusítóknál.

Új kiörlési rend Luxemburgban. A német vámunióból való kiválás következtében szükségessé vált a belföldön termelt búza átvételi árának és a kiörlés rendjének újabb szabályozása. Ennek folytán a luxemburgi kormány rendeletileg szabályozta a belföldi buzamennyiség azon részének, melyet más célra nem használnak fel, kenyér céljaira leendő kötelező kiörlését, valamint a búzalisztnek rozsliszttel való keverését és ennek arányát. A belföldön termelt búza átvételi árát is megállapították, még pedig a búza hektolitersúlyának alapján havonta *arányosan növekedő* egységár mellett. A rendelet célja az egyébként is nagy nehézségekkel küzdő búzatermelés és mezőgazdaság megsegítése. Szocialista és liberális oldalról emiatt a kormányt heves támadásoknak van kitéve.

Kárpátalja élelmiszerellátása. Egyelőre 50 vagon különféle élelmiszert és lisztet szállítottak a Kárpátalja nélkülöző lakossága számára. A szállításokat főként a Hangya eszközi. Utának indítottak továbbá 500 vagon tengetit is kárpátaljai rendeltetéssel.

A szélmalom felgyújtott egy falut. A lengyelországi Kostary nevű községben egy régi, lakatlan szélmalom vitorláit hirtelen keletkezett vihar olyan gyors forgásba hozta, hogy a tengely áttűszedett és a szikrákat csak úgy ontotta. A szikráktól a vitorlákon felhalmozódott szalma és gaz meggyulladt. Az égő zsarátnokot a szélvihar a közeli házak és gazdasági épületek tetejére hordta, úgy, hogy a község több helyen égni kezdett. Csak a hirtelen megeredő záporosó és a lakosság emberfeletti erőfeszítése mentette meg a községet a teljes pusztulástól. A kár azonban, úgy épületekben, mint állatokban, óriási.

Különös malmi baleset. A boszniai Keraceni nevű község malmában különös szerencsétlenség történt. A malmot gáz hajtja meg és a gázvezeték a tulajdonos, Balics Markó lakásán volt keresztülvetve. Egy éjjel esőrepedés folytán gázömlés történt a lakásban és reggel a tulajdonost holtan, feleségét és négy gyermekét eszméletlenül találták. Felépülésükhöz nincsen remény.

Gumigépszij

Hungária

Guttapercha és Gumiárugyár R. T.
Budapest, V., Wekerle Sándor-utca 12. szám.

Kérjen ajánlatot!

Kímélje idegeit!

Csendben főbbel és jobban dolgozhatunk!

A Diesel-szívógázmotorok, kompresszorok stb. lármája elviselhetetlen.

Déflag-Burgess hangtompító

üzemanyagm-ktakarítást, **zajtalan** üzemet jelent.

Gyártja: **DÉNES ÉS FRIEDMANN R.-T.** Budapest, VI., Dessewffy-utca 29. sz. Telefon: 12—89—86.

— Passzív volt Svájjal szemben a februári külkereskedelmi mérlegünk. Mult héten jelent meg a hivatalos statisztikai kimutatás Zürichben Svájc februári külkereskedelmi forgalmáról. A kimutatásból kitűnik, hogy amíg a Svájcba irányuló magyarországi kivitel februárban 1.439.517 frank értéket képviselt, addig Svájc magyarországi kivitele 1.718.678 frankra emelkedett. A mérleg tehát 279.161 frankkal passzív hazánk szempontjából. Az utóbbi években ez nemigen fordult elő.

— A kereskedelmi és iparkamarák új beosztása. Rendelet szerint az új kereskedelmi és iparkamarai területbeosztás a következő:

Budapesti Kamara: Fehér-, Pest Pilis-Solt-Kiskun, Nógrád megyék és Bars-Hont közgazgatásilag egyelőre egyesített vármegye, Budapest székesfőváros, Kecskemét és Székesfehérvár sz. kir. városok.

Debreceni Kamara: Bihar, Hajdu, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs és Szatmár vármegye és Debrecen sz. kir. város.

Győri Kamara: Győr, Veszprém, Komárom, Esztergom és Moson vármegye, Nyitra és Pozsony k. e. e. vármegye, Győr sz. kir. város.

Kassai Kamara: Abauj-Torna, Zemplén, Ung vármegye, Bereg és Újcsa k. e. e. vármegye és Kassa sz. kir. város.

Miskolci Kamara: Borsod, Heves, Gömör és Kishont vármegye, Miskolc sz. kir. város.

A szegedi és pécsi kamarák területe változatlanul maradt.

— Szlovákia mezőgazdasági termelése számokban. Pozsonyban kiadott hivatalos statisztikai jelentés közli, hogy az 1938. évben Szlovákiában 3.600.000 búza, 2.300.000 q rozs, 1.400.000 tavaszi árpa és 1.600.000 q zab termett. Az új szlovák állam 38.456 négyszögkilométer területű. Lakosainak száma 2.450.096.

— Magyar malomszövetkezet — Jugoszláviában. A jugoszláv országhatárán egyetlen magyar tagja, Fodor Gellért, érdekes dolgokat közölt egy interjú során. Fodor Gellért a tiszta magyar lakosságú, Szeged közelében levő Horgos községben született és a budapesti közgazdasági egyetem elvégzése után szülőfalujában telepedett le. A község tiszta magyar lakossága főként paprika- és rozstermeléssel foglalkozik. Fodor először egy paprika-értékesítő szövetkezetet alapított, mely megfelelő tőke hiányában nem tudott érvényesülni. Majd 1935. évben egy malomszövetkezetet hozott össze, mely kezdetben 30 tagot számlált. Ezen szövetkezetet megvásárolt egy malmot 500.000 dinárért. Már az első évben 100%-os haszonnal dolgozott a szövetkezeti malom, mert kapacitását teljesen ki tudták használni. Az első év őrleési forgalma 360 vagón gabonát és 8 vagón paprikát tett ki. A szövetkezet nagy forgalmát az is elősegítette, hogy olcsóbban őrölt, mint a magántulajdonban levő malmok és ez a gazdák szemében nagy vonzerőt gyakorolt. A malomszövetkezetnek ma már 3316 tagja van. Azonkívül még számos más szövetkezetet is létesített Fodor a horgosi lakosság bevonásával.

A D Ó Z Á S

Pihentetéssel dolgozó malom megtarthatja-e kizárólagos vámörli jellegét?

Felmerült a kérdés, hogy kizárólagos vámörli-malomnak lehet-e üzemben levő pihentető kamrája illetve, hogy az ilyen malom elveszti-e kizárólagos vámörli jellegét abban az esetben, ha az őrleés előtt megtisztított és nedvesített gabonát megfelelő kamrákban pihenteti? Mint-hogy az egyik pénzügyigazgatóság kifogásolta a kizárólagos vámörli-malomnak azt az eljárását, hogy a gabonát őrleés előtt pihentette s arra az állapontra helyezkedett, hogy ilyen esetben a malom elveszti kizárólagos vámörli jellegét, ennél fogva behatóan foglalkoztunk a kérdéssel s a vonatkozó rendeletek tanulmányozása után a következőket állapíthatjuk meg.

Elsősorban is tisztában kell lennünk, hogy a legtöbb kizárólagos vámörli-malom, amely látszólag ugyan tételenkénti vámörlést végez, a valóságban az egyes vámörletetők gabonáját nem tételenként, hanem több tételt együttesen azaz malterben őrli meg. Több tételnek együttesen — azaz malterben — való felőrlését szükségessé teszi az üzem gazdaságosabb kihasználása és az a körülmény, hogy egy valamire való malomban 70—80 kg gabona külön tételben ráfizetés nélkül fel nem őrölhető. Csak a szélmalmok és legkisebb vizimalmok azok, amelyek egy-egy kisebb vámörleési tételnek elkülönítve való felőrlésére a ráfizetés veszélye nélkül vállalkozhatnak.

Az érvényben lévő rendelkezések szerint nincsen akadálya annak, hogy a kizárólagos vámörli-malom több vámörleési tételt együttesen — tehát malterben — őröljön fel. Az 1500/1937. P. M. számú rendelet 7. § (4) bekezdése szerint azok a kizárólagos vámörlést végző malmok, amelyek igazolják, hogy üzemüket az egyes őrletetők felek vámörleés céljából bevitt gabonájának tételenkénti való felőrlésével gazdaságosan foglalkoztatni — a malom műszaki berendezése következtében — nem képesek, az illetékes pénzügyigazgatóság engedélye alapján, több vámörletetők fél gabonáját együttes őrletbe összevonva dolgozhatják fel és az így nyert őrleményeket az együttesen felőrölt vámörleési tételek tulajdonosai között az őrlet befizetése után a tényleges kiörleés arányában osztják szét. Az ilyen malterörlése az engedélyt 41. § szerint legutóbb 1938 július 15-ig az illetékes pénzügyigazgatóságtól kellett kérni. Ha azonban a malom évközben őrleési tevékenységnek bejelentett módját megváltoztatni szándékozik, ezt a körülményt köteles az illetékes forgalmiadóhivatal malomosztályának előzetesen bejelenteni, illetve ilyen esetben az engedélyt az illetékes pénzügyigazgatóságtól évközben is kérheti.

Természetesen a malomnak csak abban az esetben fog módjában állani az őrletetőknek a tényleges kiörleés arányában az őrleményeket kiszolgáltatni, ha az együttesen — azaz malterben — felőrölt több vámörleési tételt malterkönyvben vagy malterkönyvet helyettesítő egyéb segédkönyvben nyilvántartja, hogy ebből a tényleges kiörleési százalékot megállapíthassa. Ebben a könyvben elegendő a vámfeljegyzési könyv sorszáma és az elvámolt gabonamennyiséget feltüntetni. Megjegyezzük, hogy a vámörleési tételeknek nem okvetlenül szükséges egymásután sorrendben következni.

Fentiekből látható, hogy a kizárólagos vámörli-malmok a pénzügyigazgatóság engedélye alapján végezhetnek malterörlést. Minthogy pedig a malterörlésnek őrlestechnikai szempontból legtöbbször szükségképpen előfeltétele a gabona tisztítása, nedvesítése és pihentetése, a pihentetéshez pedig pihentetőkamra szükséges, ennél fogva megállapíthatjuk, hogy a fennálló rendelkezések értelmében azok a kizárólagos vámörli-malmok, amelyeknek a pénzügyigazgatóságtól a malterörlésre engedélyük van, őrleés előtt a gabonát pihentető kamrákban pihentethetik és hogy ilyen esetben kizárólagos vámörli jellegüket nem veszítik el.

SZERKESZTŐI IZENETEK

Horváth György főmolnár. Sajnos, nincsen jelenleg mód arra, hogy az OTI tartozását engedje. Az elmúlt évben érvényben volt egy rendelet, mely lehetővé tette, hogy régi tartozások leírassanak, amennyiben az adós azt kérvényezi és bizonyítja, hogy fizetni nem képes s hogy tartozásának behajtása anyagi romlását vonná maga után. Ez a rendelet azonban már nincsen érvényben, illetőleg a kérvényezési határidő még a múlt évben lejárt. Miért nem élt Ön kellő időben ezzel a lehetőséggel? Az OTI most már nem írhat le semmiféle tartozást sem, mert erre nincsen törvényes lehetősége. Csak olyan tartozást írhat le bizonyos idő elteltével, amely behajthatatlan s ezt a végrehajtó nemleges jegyzőkönyvek felvételével igazolja. Egyetlen lehetőség még az volna, ha a Belügyminisztériumhoz kérvényt nyújtana be, melyben helyzetét és az előzményeket leírja és azt kéri a minisztertől, hogy Önnek előnyös részletfizetési kedvezményt engedélyezzen, még pedig kamatmentesen. Írja meg kérvényében, milyen küzdelmeket kell folytatnia, hogy esély keresetéből megélhessen és családját fenn-tarthassa. Egyben ajánlja fel azt az összeget, melyet tartozására nagyobb megerőltetése nélkül havonta törleszthet.

A látható gabona- és őrleménykészletek f. hó 11-én a következők voltak: búza 2.484.990 q (ebből Budapesten 856.868 q), rozs 199.588 q (ebből Budapesten 81.616 q), árpa 24.017 q (ebből Budapesten 8.582 q), zab 20.559 q (ebből Budapesten 5.741 q), tengeri 58.131 q (ebből Budapesten 7.904 q), liszt 19.492 q (ebből Budapesten 12.841 q), korpa 3.439 q (ebből Budapesten 177 q).

K. I. főmolnár. Ha mi kívánsága szerint leközlök levelet a szaklapban, ezzel a legnagyobb kellemetlenségeket zúdítaná magára. Azt, amit a debreceni molnármesteri vizsgáztató-bizottság díszretérre felhozott, mi is aláírjuk. Még az a kívánsága is, hogy t. i. a FOSZ több beleszólást kapjon a mestervizsgálatok lebonyolításába, méltányos. De egy vizsgabizottságról olyasmit állítani, amit aztán a törvény előtt igazolni nem tud, nem tanácsos. Nem tanácsos azért sem, mert állítását Önnek kell bizonyítani. Mi történik akkor, ha az, akiről azt állítja, hogy malmot belül még nem látott, okmányokkal is és tanukkal is igazolni fogja, hogy az előirt szakbavágó gyakorlatot is lefolytatta. Ennek a vége egy rágalmozási per és peresztes volna. Elképzelhetetlennek tartjuk azt is, hogy egy vizsgabizottság egy véletlenül bevetődő egyént, kinek sem kérvénye, sem egyéb iratai nem voltak még benyújtva illetékes helyre, csak úgy per sundám-bundám levizsgáztasson. Ön is jól tudja, hogy a törvény határozottan és pontosan előírja, milyen okiratok és igazolások szükségesek ahhoz, hogy valaki mestervizsára becsatassék. Előírja a törvény, hogy melyik kereskedelmi és iparkamarához kell a vonatkozó kérvényt benyújtani. Nem kevésbé megszabja a törvény a kereskedelmi és iparkamarának azt a kötelességét, hogy a vizsgabocsátást kérő kérvényének mikénti elintézéséről és a vizsgálat helyéről s idejéről írásbellel értesíteni tartozik. De értesíteni tartozik a Kamara a vizsgáztató bizottság elnökét és tagjait is arról, hogy kik, mikor és hol jelennek meg előtte vizsgáztatás céljából. Mi nem tudjuk feltételezni sem, hogy a sok előírást bárkinek kedvéért is egytől-egyig elmulasztják, vagy ki-ajtsák! Az, amit Ön állít, nem volna más, mint a hatóság megrágalmazása és súlyos büntetéssel jár. Ne vegye hát rossz néven, ha mi ehhez nem nyújtunk segítséget. Éppen az Ön érdekében nem. Mindenesetre érdekelne bennünket, hogy vádjait milyen bizonyítékokra építi.

Mótorok szakszerű gyári javítása és átalakítása

Barnaszén-tüzelésre

MOTOR ÉS GÉPGYÁR

MARTOS ÉS HERZ

Bpest, VII., Erzsébet királyné-útja 97.

„Takarékos”-mosógép

100 kg buzához kb. 30 liter víz

Árusítja: **Kemény Manó**

Budapest, V., Akadémia-utca 21

KARCZAG ÉS TARSA műszaki cég, Budapest, VI., Lázár-u 13. Telefon: 119-084

Cégünknel kaphatók a legrégebb svájci szitaselyemgyár,

H. Th. Pestalozzi

cég világhírű gyártmányu szitaselymei. Várjuk rendelését.

Kitűnő szitalóképességért és minőségért szavatolunk!

Kérjen ajánlatot!

„Pernyész-féle”

érfesfelületű verőléc nélkül nincs jó hámozás. Az üszkös és csirás gabonát is 100% biztonsággal tisztítja.

Kérjen ajánlatot!

„ECONOM”

tányéros rendszerű őrlemény felbontógépek a legkiválóbb hatásokkal dolgoznak!

Próbálja ki!

Sz. F. H. N. Jogosulatlan iparüzés. Amit nekünk ír, annyira valószínűtlennek látszik, hogy kérnünk kell, fíradjon el az I. fokú iparhatóság, a főszolgabírói hivatalba s előbb győződjék meg arról, vajjon hogyan is áll a dolog? Kicsoda voltakeppen a kérdéses malom üzemeltetője és kinek a nevére szól az ipar- engedély? Mert hogy a malom manapság minden engedély nélkül működik, szinte elképzelhetetlen. Ha azonban mégis úgy volna, amiként Ön azt levelében állítja, úgy ugyancsak a főszolgabírónál, mint I. fokú iparhatóságnál jelentse fel írásban azokat, akik jogosulatlan ipart üznek, vagy pedig a törvény kijátszásával másnak neve alatt üzik az ipart. Hasonlóképpen az I. fokú iparhatóságnál kell bejelenteni a 48 órás munkahét megszegését, vagy kijátszását is, valamint azt is, hogy az illető munkásait nem jelentette be. Az ÖTI-nál szintén tegyen feljelentést. És kérjük, értesítsen bennünket a fejleményekről.

W. B. Gy. Pihentetéssel vámörlesztés. Kérdésére egyelőre csak az a válaszunk, hogy a vámörlesztés malom jellegét nem a pihentetőkamra hiánya szabja meg, tehát azáltal, hogy a malomnak pihentető kamrája van, vámörlesztés jellegét még nem veszíti el, mert bizonyos feltételek mellett lehet, szabad pihentetéssel vámörlesztést is végezni.

A rendelet vámmalomnak is lehetővé teszi a malterörlesztést — csupán a pénzügyigazgatóságtól kell kérelmeznie, ahol az engedélyt minden bizonytalanság meg is kapja — a malterörlesztés pedig már önmagában feltételezi a pihentetést.

Egyébként ezzel a kérdéssel legközelebbi lapszámunkban részletesen fogunk foglalkozni, egyrészt mert mások is érdeklődnek, másrészt pedig a helytelen hatósági felfogásokat tisztázni kívánjuk.

Hogy a esiga-neccelő helyett alkalmazandó gőznedvesítő befolyásolja-e lisztminőségét, arra határozottan igennel kell válaszolnunk. Befolyásolhatja úgy minőség, mint sütőképesség tekintetében. Köztudomású ugyanis és számtalan szakszerű megfigyelés és tudományos kísérlet bizonyítja, hogy a buza sikérje hő behatásra fizikai és vegyi átalakuláson megy át. Ez viszont annak a következménye, hogy a magas hő a sikért megbontja. Az ilyen magas hőhatásnak kitett buza sütőképessége is erősen csökken. Bár rozst az Önkövidéken nem szoktak neccelni, mégis figyelmeztetjük arra is, hogy bár a rozst valamivel magasabb hőfokot képes károsodás nélkül elviselni, mint a buza, ezt sem ajánlatos forró gőz hatásának kitenni. Így ügyelnie kell arra, hogy a buza legfeljebb 35 fok, a rozst legfeljebb 40 foknál magasabb hőhatásnak sohasem legyen kitéve.

„Új előfizető.” (Malombérlet.) A molnárpar képesítéshez kötött ipar lévén, malomipar bármilyen formában leendő üzéséhez, tehát bérleti minőségben leendő iparüzéshez is, szakképzett-ség igazolása szükséges. Kivételt képez olyan malom, melynek 24 óra alatti örlőképessége — a darálást is beszámítva — legalább is 200 q, mert az ilyen malom már gyáripari jellegű, tehát az ilyen malom üzemben tartásához az is kaphat engedélyt, aki nem igazol szakképzettséget. Feltéve, hogy a malomipar üzéséhez törvényesen megkivánt előfeltételek fennforognak, a vonatkozó iparengedélyt csak az iparügyi miniszter adhatja meg. Először is általános iparigazolvány, illetve iparengedélykiadási tilalom van érvényben. Másodszor a malmi zártszám-rendelet is csak a miniszternek tartja fenn annak jogát, hogy valakinek malomipar üzésére engedélyt adhasson. Utóbbi nem igen fog akadályt képezni, miután nem új malom-üzem létesítéséről, hanem meglévő és üzemben levő malom bérletéről van szó. Egyébként sziveskedjék elolvasni a szaklap folyó évi február 25-iki számában Ugray György főmolnárnak és Horváth György molnárnak, továbbá március 4-iki számunkban ifj. B. Gy. Tatabánya címre, a Szerkesztői Üzenetek rovatában közzétett üzenetünket. Ezekből a legrészletesebben tájékozódhatik. Végül folyó hó 18-iki számunkban „Tudnivalók az iparjogositvány megszerzéséről” című cikkünket is figyelmébe ajánljuk, mert ebben az összes tudnivalók bennfoglaltatnak. Ha a szóbanforgó malom kézműipari jellegű, akkor nem ér célt felelős üzemvezető alkalmazásával, mert a malombérletnek a szakképzettséget saját személyében kell igazolnia az iparengedély elnyeréséhez.

B. Szabó Ferenc, Tiszacsege. Tözsdei lisztjellegmintákat a Tözsdetitkári Hivataltól, Budapest, Tözsdepalota, lehet rendelni. Sziveskedjék közvetlenül odafordulni, mert írásos megrendelést kívánunk.

Imre Péter, Szegvár. Az Ön lakhelye a III. területi csoportba tartozik s a következő legkisebb munkabérek kötelezők: 1. almolnár, kezelőmolnár 51 fillér; 2. molnársegéd, gépész, raktárkezelő 40 fillér; 3. betanított munkás, fűtő, motorkezelő, mázsáló 37 fillér; 4. napszám 28 fillér; 5. női munkás 21 fillér.

Somodi István Tiszakürt. Vönöczky György főmolnár, Kondorostanya. Lappeldányaink „ismeretlen” megjegyzéssel visszajöttek. Kérjük, közöljék velünk pontos címeiket és járjanak el az ottani postahivataltalban azíránt, hogy az újságot rendszeresen kézbesítsék. Ismerőseiket kérjük, figyelmeztessék címzetteket üzenetünkre!

Fülep Pál főmolnár (korábban Tiszakürtön). Levelezőlapját, melyen a lap küldését kéri, megkaptuk. De a lapra nem írta rá tartózkodási helyét és a postabélyegző is teljesen olvashatatlan. A Tiszakürtre küldött lappeldányok azzal jöttek vissza, hogy címzett elköltözött. Kérjük, közölje velünk címét sürgősen. Ismerőseit kérjük, figyelmeztessék címzettet jelen üzenetünkre!

Filó Géza Zsitvafődémes. Gyermeknevelési pótlékot egyelőre csak azon vállalatok tartoznak fizetni, melyek a rendeletben név szerint fel vannak sorolva, illetőleg, amelyek állandóan átlagosan legalább 20 alkalmazottat foglalkoztatnak.

GABONA-, TERMÉNY- ÉS LISZTPIAC

Gabonapiac.

A gabonapiac szilárd irányzat alakult ki az elmúlt hét folyamán, ami a külföldi piacok javulásának, de elsősorban a Ruszinföld visszavételének tudható be. Ezen vidékre úgy gabonában, mint lisztben jelentékeny mennyiségekre lesz szükség és ennek hatása az árakban jelentkezett. Buzában a malmok és exportőrök részéről élénk az érdeklődés. Az árak átlagosan 30–35 fillérral emelkedtek. A rozst árjavulása 60 fillért tesz ki, ez a nagyobb emelkedés a takarmánycikknek erős szilárdságának tudható be, mert a rozstot is takarmányozási célokra keresik.

A tengeri q-kénti 1 —vel emelkedett, de még ezen árak mellett is minimális a kínálat. Sörárpában nincs üzlet, takarmányárpa iránt minden relációban mutatkozik érdeklődés. Legszilárdabb cikk a zab, melyből úgyszólván megszűnt a kínálat, mert vidéken közszállításokra minden tétel elhelyezésre talál. Az áremelkedés pesti relációban 1.50 P, azonban egyes vidékeken a pesti relációhoz megfelelően lényegesen magasabb árak is elérhetők. Főleg a vetési célokra alkalmas prima fehér árúként fizetnek a jegyzéseknél magasabb árakat.

Gabonakészárúüzlet:

(Az árak pesti paritásában.)

Tiszavidéki buza	20.60–21.35	I. rendű sörárpa	18.75–19.25
Felsőtiszi buza	20.60–21.30	II. rendű sörárpa	18.00–18.50
Fejérmegyei buza	20.60–21.35	I. r. tak. árpa	16.30–16.60
Dunántúli buza	20.60–21.35	II. r. tak. árpa	16.10–16.30
Pestvidéki rozst	14.55–14.70	I. rendű zab	21.50–21.70
Egyéb rozst	14.0–14.90	II. rendű zab	21.25–21.50
Tengeri	15.95–16.15		

Határidőüzlet:

Rozst májusra	14.80–14.86	Tengeri júliusra	16.80–16.85
Tengeri májusra	16.55–16.70		

Erőtakarmány:

Árpakorpa	15.00	Malátacsira	10.00
Gabonamoslók	15.00	Melasz	8.50
Buzakonkoly	12.50	Rozskonkoly	17.00
Cirokmag	1.75	Halliszt	42.00
Konkolydara	13.25	Borsókorpa	13.00
Lenmagogácsa	16.25	Borsó takarmányliszt	14.00
Napratorogógácsa	15.00	Malombükköny	14.00
Kökuszogácsa	14.50		
Repeogácsa	11.00	Az árak budapesti paritásában	
Tökmagogácsa	17.00	értendők.	

Magvak és hüvelyesek:

(Az árak pesti paritásában.)

Köles fehér	18.00–22.00	Köles egyéb	17.00–17.50
Köles vörös	17.50–19.00	Repece	26.50–26.50

Mák	120.00–125.00	Luc.-mag nyers	175.00–215.00
Viktória borsó	18.00–19.00	Luc. ölom.	270.00–280.00
Expr. borsó	18.00–19.50	Lóheremag nyers	80.00–100.00
Lencse nagy	36.00–43.00	Lóh. ölomz.	12.00–132.00
Lencse közép	22.00–27.00	Lóh. ölomz.	130.00–138.00
Lencse kicsi	20.00–21.00	Tavaszi bükköny	17.50–19.00
Dunai szokv. bab	24.75–25.25	Szósósbükköny	34.00–36.00
Dunai szokv. bab	24.50–25.00	Csillagfürt	11.50–12.00
Felsőmagy.-o. bab	23.50–24.50		

Fontosabb határ- és hajóállomások árai:

Hajóbúza 80 kg-os ab hajóállomás	20.90–21.00
Exportbúza 80 kg-os	
Hegyeshalom	
Murakeresztúr	
Gyékényes, határ trazit	20.90–21.00

Vagyonsváltás búza ára:

A magyar királyi pénzügyminiszter a 42325/1939 sz. rendeletével a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg a mezőgazdasági ingatlanok vagyonsváltása fejében fizetendő búza árat 1939 március hónapja szülő érvénnyel métermázsánként 20 P (Húsz) pengőben állapította meg.

Lisztpiac:

A már hónapok óta tartó stagnációt élénk üzlet és kereslet váltotta fel. A sütőipar a bekövetkezett események hatása alatt sürgősebben igyekszik szükségletét későbbi terminusokra is fedezni és a mezőgazdasági munkálatok megindulásával számítanak a sötétebb liszt-fajták könnyebben való elhelyezésére is. A felvidéki kínálat lényegesen enyhült, mert az ottani malmok most már az új relációban való elhelyezéssel is számolnak. A németországi márciusi kontingens lebonyolítása folyamatban van és ez is esőkenti némileg a nagymalmi 0-ás készleteket.

Korpa és 8-as iránt változatlanul élénk az érdeklődés. Főleg a korpa volt magasabb árak mellett könnyen elhelyezhető, mert ebből a cikkből már csak minimális készletek állnak rendelkezésre.

Árak:

Búzakorpa	13.60–13.75	8-as takarmányliszt	16.40–16.70
-----------	-------------	---------------------	-------------

A Budapesti Lisztárjegyző Bizottság hivatalos árfolyamai:

(szokásos malomkondíciókkal, március-áprilisi szállításra)

Búzadara	37.25–38.50	5	32.00–33.25
0gg	37.25–37.50	6	28.25–30.25
0g	36.2–37.0	7	20.00–22.00
0 F	36.00–37.50	RO	28.50–29.25
2gg	35.0–36.50	ROI	25.75–26.50
2g	35.50–36.50	RI	20.00–21.00
4	33.75–3.00	RII	18.00–19.50

Olajárak:

Napratorogóalj paritás Budapest	72–78
Lenolaj	127–135

Budapesti Értéktőzsde 1939 március 16-i zárlatából.

Gőzmalomok	Záró pénzárfolyam	pengőben
	legutóbbi	mai
Békéscsabai—Borsod-Miskolci	—	6.00
Concordia	—	3.50
Első Budapesti	—	6.40
Hungária	—	17.00
Király	—	24.00

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árjegyzései 1939 március 16-án.

(Felelősség nélkül.)

Pénz-nemek	Külföldi ki- fizetések	Pénz-nemek zárlat:	Külföldi kif. zárlat:
		penz	penz
Angol font	London	16.00	16.01
Belga	Brüsszel	57.40	57.58
Kanadai dollár		332.00	337.00
Cseh korona	Prága	7.50	11.80
Dán korona	Koppenhága	71.30	72.10
Dinár	Belgrad	6.00	7.50
Dollár	New-York	340.75	344.75
Francia frank	Páris	9.00	9.20
Hollandi forint	Amsterdam	181.10	183.10
Lengyel zloty	Varsó	60.00	61.40
Leu	Bukarest	2.60	3.45
Leva	Athén	3.00	3.025
Lira	Milánó	16.90	17.66
Norvég korona	Oslo	80.25	81.15
Svájc frank	Zürich	76.90	77.10
Svéd korona	Stockholm	82.35	82.575
Berlin			135.70
Madrid			268.00
Istanbul			4.11
Szofia			4.15

A magyar-német devizakompensációban a felár 18–19½%.
A magyar-jugoszláv devizakompensációban a felár 46–47½%.
A török font felára 38–39½%.

Örleményeit legjobban értékesíti:

„BARÁZDA” Mezőgazdasági és Kereskedelmi kft.

Budapest, VI. ker., Vilmos császár-út 45. — Telefonszám: 119–516.

**AKI NEM HIRDET,
AZT ELFELEJTIK!**

Szőnyeg, takaró, átvető, paplan, vászonáru magyarperzsa és torontáli szőnyegek

legolcsóbb bevásárlási forrása: **GRUNFELD TESTVÉREK**, Budapest, (V., Bálvány-utca 8.)

E hirdetés felmutatója 10% pénztári engedményben részesül.